

Správa Krkonošského národního parku

Občanské sdružení Člověk a Krkonoše

Zvířata v naší mysli

Průvodce učitelskou přípravou
k ochraně zvířat

PaedDr. Helena Leblochová, Břetislav Lebloch jun.

Jak používat tohoto průvodce

Pro koho je program určen?

Aktivity a materiály v tomto průvodci byly vytvořeny pro skupiny učitelů a studentů pedagogických směrů. Tam, kde je to vhodné, jsou informace o aktivitách detailnější. Uživatelé tohoto průvodce však nebudou potřebovat zvláštní znalosti o ochraně zvířat.

Využití aktivit

V průvodci jsou uvedeny aktivity související s ochranou zvířat, které se dají snadno zakomponovat do vyučování dětí, žáků a studentů od předškolního věku po střední školy. Mnoho činností je vlastně školou v přírodě a právě ty jsou vytvořeny pro učitele základních škol. Všechny náměty a věkové specifikace jsou uvedeny v informacích o každé aktivitě.

Materiály a pomůcky

Průvodce je sestaven tak, aby si každý lektor mohl vytvořit své vlastní projekční blány a učební materiály podle originálů dodaných ke každé aktivitě. Tyto originály jsou jasně označeny šedými nápisy jako *Studentský list*, *Vzorový list*, *Projekční list*, *Výstřižek z novin* atd.

Vysvětlivky

VS – vzdělávací skupina

Výchova k ochraně zvířat – o čem to vlastně všechno je?

Zvířata jsou používána jako učební téma po celou dobu školní docházky všech mladých lidí. Do určitého věku děti mohou učitelé těžit z jejich přirozeného nadšení pro zvířata jako podnětu k tvůrčímu studiu.

Program směřuje k prevenci před krutostí a k podpoře laskavosti ke zvířatům. Výchova k ochraně zvířat je především zapojením nadšení, kterým mladí lidé pro zvířata hýří a rozvíjí ho do podoby informovanosti a vytvoření širokého povědomí o zvířecích potřebách a o naší odpovědnosti směřující k péči o ně. Tím, že se děti učí respektovat a starat se o zvířata, rozvíjejí se v nich životní dovednosti jako starostlivost, výchova, komunikace, respektování života.

Cílem programu je rozvíjení odpovědnosti, hledání starostlivých postojů a budování společnosti, která si cení všeho živého a respektuje všechno živé: lidi, zvířata i jejich životní prostředí.

Výchova k ochraně zvířat dosahuje cílů pomocí rozvoje empatie a zkušeností mladých lidí. Prostřednictvím získání přímých dojmů, příležitostným hraním různých rolí a jedinečnými vzdělávacími aktivitami jsou mladí lidé podníceni k tomu, aby se vžili do pozice zvířat. Porozumění pojmům jako ekosystém, životní cyklus, potravní řetězec a ochrana přírody je zajištěno prostřednictvím obrazotvorné výuky myšlenek, které neznamenají ústupky v ochraně zvířat. Všude, kde je to možné, jsou zvířata studována přímo v jejich přirozeném prostředí bez toho, že by byla držena v zajetí.

Důležitost výchovy k ochraně zvířat

- všichni žijeme v interakci se zvířaty
- podporuje široké povědomí a respekt k přírodě
- učí nás vážit si života
- zvyšuje morálku a hodnotu vzdělávání ve školách
- rozvíjí životní dovednosti jako starostlivost, výchovu, komunikaci a respektování všeho živého
- nabízí velký rozsah vzdělávacích témat, která vyhovují podmínkám vzdělávání
- odhaluje význam pojmů jako ekosystém, lokalita, potravní řetězec a ochrana přírody
- mladí lidé jsou zvířaty přirozeně okouzleni
- mladí lidé objeví a budou se učit žít podle principů trvale udržitelného rozvoje

Výchova k ochraně zvířat – o čem to všechno vlastně je?

Výchova k ochraně zvířat může být vyučována jako vzdělávací téma samo o sobě, nebo může být použita jako stimulace k učení v návaznosti na školní osnovy. Ve spojení s biologií je sice více

uznávána, ale vzdělávání k ochraně zvířat může doplňovat a informovat také v jiných vzdělávacích programech nebo vyučovacích předmětech.

Vzdělávání k ochraně zvířat a učební osnovy

Studentům by měla být dána příležitost:

Předškolní výchova

- porozumět základním potřebám zvířat
- uvědomit si, že lidé by měli se zvířaty zacházet vlídně a respektovat jejich domovy a životní prostředí

První stupeň ZŠ

- rozvinout smysl pro odpovědnost ke všemu živému a poznat, že lidé musí zacházet se zvířaty starostlivě a citlivě
- zvážit možnosti, kterými mohou být zvířata a životní prostředí chráněny na místní, národní a celosvětové úrovni

Druhý stupeň ZŠ

- odhalit, jak se mohou lidské aktivity dotýkat zvířat a jejich ochrany (např. doprava, odpadky, znečištění, likvidace přirozených stanovišť)
- zhodnotit sociální a etická dilemata spojená s vědeckým a komerčním využitím zvířat (např. pokusy na zvířatech, moderní farmářské systémy)

Střední školy

- diskutovat o etických aspektech v souvislosti s využíváním a vnímáním zvířat v dnešní společnosti
- prověřit dosah problémů ochrany zvířat z různých hledisek a stanovit jejich vlastní názory

Vzdělávání k ochraně zvířat

Mladí lidé jsou zvířaty přirozeně nadšeni, což je dobrým základem pro ochranu zvířat. Průzkum ukázal, že mladí lidé se velmi zajímají o problematiku týrání zvířat. Shledávají tuto oblast intelektuálně stimulující a vidí v ní důležitou část jejich současné kultury, což jsou klíčové elementy k úspěšné výuce. Stejně jako zkušenosti, praktické aktivity a metody výuky dotýkající se ochrany zvířat poskytují dobré příklady metodiky efektivní výuky.

Například důležitou učební metodou používanou v hodinách českého jazyka je také hraní scének a dialogů, které napomáhají mladým lidem k získání empatie k ochraně zvířat. Velká rozmanitost literatury o zvířatech a jejich ochraně zahrnující poezii, fikci, literaturu faktu a mediální zdroje zajišťuje, že současná díla jsou vždy dostupná ke studiu. Schopnost pojednávat o citlivých a kontroverzních otázkách souvisejících s ochranou zvířat je důležitá jak pro výuku českého jazyka, tak i přírodopisu.

Vzdělávání k ochraně zvířat

Návaznost na některé předměty

Přírodopis

Pedagogika

Účastníci kurzu by se měli naučit, že děti potřebují pochopit přírodopis, protože to

- umožňuje pochopit smysl přírodních jevů a procesů.
- je intelektuálně stimulující
- je důležitá část současné kultury.

Efektivní výuka a hodnocení

Účastníci kurzu se musí naučit

- jak používat praktické aktivity
- jak vytvořit spojení mezi přírodopisem a dalšími předměty osnov
- jak naučit děti diskutovat o jejich poznatcích.

Znalosti a jejich správné porozumění

Účastníci kurzu musí předvést, jak rozumí

- životu a životním procesům včetně fungování organismů, souvislostem a změnám ekosystémů.

Biologie

Pedagogika

Účastníci kurzu se musí naučit

- zaujmout studenty biologií.

Efektivní výuka a hodnocení

Účastníci kurzu se musí naučit

- jak se zabývat citlivými a kontroverzními otázkami, jako např. genetika, pokusy na zvířatech.

Znalosti a jejich správné porozumění

Účastníci kurzu musí předvést, jak rozumí

- genetice a evoluci
- ekologickým principům.

Středoškolská čeština

Pedagogika

Účastníci kurzu se musí naučit, jak

- rozvinout v žácích kritické čtenáře a rozšířit paletu toho, co čtou
- rozvinout jejich schopnosti psaní, čtení a poslechu
- rozvinout porozumění žáků variabilitě jazyka.

Efektivní výuka a hodnocení

Účastníci kurzu se musí naučit

- představit studentům sdělovací prostředky
- představit studentům činohru.

Znalosti a jejich správné porozumění

Účastníci kurzu musí předvést, že rozumí

- jazyku jako sociálnímu, kulturnímu a historickému fenoménu
- textům a rozdílným přístupům k nim.

Ochrana zvířat –

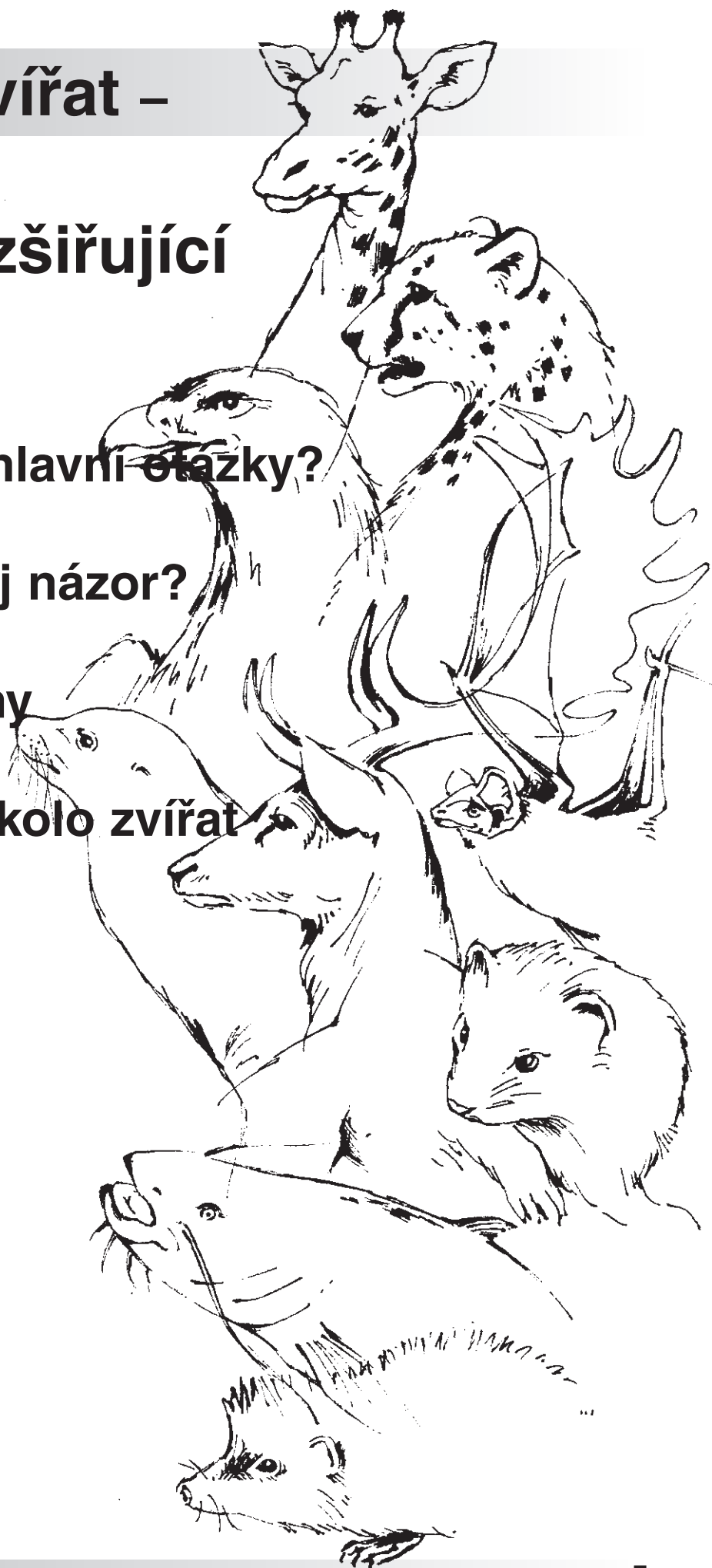
Aktivity rozšiřující vědomosti

9 Jaké jsou hlavní otázky?

11 Jaký je tvůj názor?

15 Zvířata a my

23 Dilemata okolo zvířat

Jaké jsou hlavní otázky?

VS: učitelé (studenti) prvního a druhého stupně
Čas: 40 minut

Tato úvodní aktivita podporuje růst vědomostí o problémech společné ochrany zvířat, dotýkajících se našeho každodenního života prostřednictvím všedních věcí a názorů. Umožňuje studentům přemýšlet o jejich vlastních názorech a také si uvědomit názory druhých.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity budou studenti

- rozvíjet své povědomí o problémech společné ochrany zvířat
- zkusit využití běžných věcí a dojmů jako metod ke zvyšování vědomostí
- přemýšlet a diskutovat o jejich vlastních názorech na ochranu zvířat.

Pomůcky

Kolekce šesti běžných předmětů, které souvisejí se zvířaty, např. konzerva rybiček, krabička vajec (označená např. „čerstvá z farmy“), kosmetické výrobky (rtěnka, oční linky), čisticí prostředky (označeny např. „netestováno na zvířatech“), plastová přepravka na nápoje, mikrotenový sáček, ptačí klíčka

Šest obrázků zvířat v rozdílných situacích (zvířata v ZOO, ve velkochovu, v přírodě, doma v kleci nebo teráriu, při výzkumech – najdi a vystříhej z časopisů, kalendářů apod.)

Tabule nebo projekční blána k zaznamenávání reakcí studentů.

Provedení

- Rozlož obrázky a předměty v učebně.
- Požádej každého ze studentů, aby vybral tři objekty či obrázky z dvanácti rozložených na základě toho, který objekt nebo obrázek je podle něho důležitější v otázce zvířat.
- Požádej studenty, aby vytvořili dvojice. Každá dvojice bude diskutovat o svých volbách, a pak vybere z těchto šesti tři objekty či obrázky, o kterých si oba myslí, že více souvisejí s tématem.
- Požádej dvojice, aby vytvořily skupiny po čtyřech. Každá skupina bude diskutovat o svých výběrech.
- Požádej každou skupinu, aby podala celé třídě zprávu o způsobu a důvodech jejich volby. Sestav reakce studentů na tabuli nebo promítací blánu pro zdůraznění hlavních otázek ochrany zvířat, které u nich tato aktivita vyvolala.

Jaké jsou hlavní otázky?

Další informace

Ochrana zvířat rozvíjená pomocí objektů – příklady

krabíčka od vajec – značení a metody produkce. Vejce označená jako „čerstvá z farmy“ nebo „čerstvá venkovská“ jsou téměř vždy produkována slepicemi z velkochovu, kde je životní prostor pro slepici menší než formát telefonního seznamu. Na druhou stranu vejce označená „volný výběh“ jsou produkována slepicemi, které mají přístup k otevřenému prostoru a jsou schopny vytvořit si normální režim; systém „volný výběh“ je také prosperujícími koncerny podporován.

plechovka rybiček – značení a způsoby produkce. Co vlastně doopravdy znamená „přátelské k delfínům“? Plovoucí sítě mohou zabít delfíny, želvy a také žraloky, kteří jsou chyceni s ostatními rybami.

kosmetika, čističe, saponáty – značení výrobků a testování na zvířatech. Co znamenají nápisy „bez krutosti“, „netestováno na zvířatech“, „proti testování na zvířatech“? Výrobky jako takové nemusely být na zvířatech testovány, ale jejich jednotlivé části mohly být bezpečnostně testovány s využitím zvířat. Znečistí tyto produkty životní prostředí a ovlivní zvířecí stanoviště? Opravdu potřebujeme všechny tyto nové výrobky, které musí být bezpečnostně testovány na zvířatech?

plastové přepravky nápojů, plastové sáčky – odpady nebezpečné pro divoká zvířata. Ptáci a malí savci se mohou lehce chytit nebo zamotat v našich odpadcích nebo sáčcích a nádobách na potraviny. Odpovědná opatření a recyklace odpadů předcházejí mnohým neštěstím.

ptačí klec – zvířata v zajetí. Je místo, kam zvířata dáváme, vhodným životním prostředím? Jsou zde uspokojeny všechny jejich potřeby? Bude domovem pro exotického domácího miláčka, který byl vytržen ze svého přirozeného stanoviště v divočině?

Ochrana zvířat rozvíjená pomocí obrázků – příklady

zvířata při přepravě – transport živých zvířat na dlouhé vzdálenosti může být příčinou vyčerpání a utrpení. Organizace na ochranu zvířat se staví proti exportu „živého masa“ kvůli masakrům a obhajují obchod s poraženými zvířaty.

zvířata ve výzkumných laboratořích – zvířata jsou používána pro různé výzkumy zahrnující lékařský výzkum, biologický výzkum vedoucí ke zvýšení lidských znalostí a bezpečnostní testování nových substancí včetně kosmetiky. Organizace na ochranu zvířat, stejně jako zákon, hájí nahrazování tohoto využití zvířat humánnějšími metodami všude tam, kde je to možné.

zvířecí miláčci ve třídě – dát dětem možnost přímé zkušenosti se zvířaty je neocenitelné, ale školní třídy nejsou ideálním životním prostředím, do kterého by měla být zvířata umístěna. Organizace na ochranu zvířat se staví proti umístování zvířat do zajetí na školách, ledaže by bylo vytvořeno prostředí pro jejich fyzickou a duševní pohodu.

pozorování zvířat na školních pozemcích – studium zvířat v jejich přirozeném prostředí nabízí možnost přímého učení a možnosti studia a zvířatům způsobuje minimum potíží.

školní výlet za zvířaty – cílem takového výletu by mělo být zdůraznění problémů ochrany zvířat. Zásady chování studentů by měly být stanoveny ještě před výletem, což by mělo zajistit, že ochraně zvířat nebudou dělány žádné ústupky.

Jaký je tvůj názor?

VS: první a druhý stupeň

Čas: 30 minut

Úvodní aktivita sloužící k podnícení debaty o problémech ochrany zvířat. Prostřednictvím diskuse a debaty budou studenti vedeni k identifikaci vlastních hodnot a uvědomí si nedostatky v jejich současných znalostech. Snaha o společné řešení aktivitu pomůže studentům odhalit rozsah problémů a perspektiv.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity budou studenti

- rozšiřovat své vědomosti o obecných problémech ochrany zvířat
- zkoušet použití pyramidové tvorby skupin k usnadnění skupinové diskuse a hledání společného řešení
- identifikovat pozici jejich vlastních hodnot a mezery v jejich znalostech o ochraně zvířat.
- Požádej studenty, aby vytvořili dvojice, v nichž budou diskutovat o svých rozhodnutích a perspektivách. Na dalším, čistém, listu *Jaký je tvůj názor?*, by se měly všechny dvojice pokusit o společné vyplnění oběma členy dvojice.
- Poté dvojice vytvoří skupiny po šesti a proces vzájemné diskuse a hledání společného cíle se opakuje.
- Každá skupina přednese své názory na plenárním zasedání.

Pomůcky

Fotokopie listů *Jaký je tvůj názor?* pro všechny studenty.

Další kopie pro všechny dvojice studentů a pro všechny skupiny po šesti.

Další informace

Pro získání dalších informací v otázkách ochrany zvířat je k dispozici videokazeta „Psův sen“ z produkce RSPCA. (Bližší informace o kazetě podá KSEV Rýchorská bouda).

Provedení

- Požádej všechny studenty, aby samostatně vyplnili listy *Jaký je tvůj názor?*.

Jaký je tvůj názor?

Tvrzení	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Vlastnit jakéhokoli domácího mazlíčka je velká odpovědnost.			
Kastrace domácích psů a koček je barbarská praktika způsobující bolest a utrpení.			
Vlastnit exotické zvířátko je oprávněné, protože je neobvyklé a poskytuje tak svému vlastníkovvi víc radosti.			
Všechna zvířata jsou schopná cítit utrpení, strach a bolest.			
Za účelem mít levný a vydatný přísun potravy je třeba chovat zvířata na farmách v prostředí, kde produktivita chovu je nadřazena ohledům na zvířata.			
Zvířata na farmách by měla mít dostatek svobody k přirozenému způsobu života.			
ZOO zachránily chovem pouze malé množství živočišných druhů, ohrožených vyhubením. Tento způsob ochrany je příliš nákladný. Bylo by lepší použít tyto peníze k ochraně přirozených stanovišť, na kterých zvířata žijí.			
Lov divoké zvěře se psy by měl být zakázán, protože zvířata jsou pronásledována dlouhou dobu a zabijena způsobem způsobujícím bolest a utrpení.			

Jaký je tvůj názor?

Tvrzení	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Rostoucí urbanizace má minimální dopad na přirozená stanoviště divokých zvířat a je důležitá, pokud chceme zvýšit náš životní standard.			
Recyklace našich odpadů může zásadně zlepšit život zvířat.			
Lidská svoboda výběru je důležitý faktor, když uvažujeme o tom, zda si koupit a nosit kožštinové oblečení.			
Využití zvířat ve vědeckých experimentech je nezbytné pro naše další pochopení biologických zákonů.			
Využití zvířat při bezpečnostních testech kosmetických výrobků je neobhajitelné.			
Raději bych kupoval výrobky označené jako „bez krutostí“, než ty testované, i kdyby to bylo dvakrát dražší.			
Využívání zvířat k lékařským výzkumům je obhajitelné.			
Protože jsou ve většině případů jako laboratorní zvířata používány krysy a myši (okolo 83 %), nemusíme se o zvířecí pokusy a testy zajímat.			

Zvířata a my

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 30 minut

Aktivita zaměřená na zvýšení znalostí o využívání zvířat v lidské společnosti objasněním sporných problémů v ochraně zvířat. Dodává studentům odvalu k diskusi, debatě, používání přesvědčivých argumentů a důvtipu k nalezení společného řešení – všechny podmínky k hodině českého jazyka.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- uvědomí si rozsah funkcí, které pro nás zvířata plní a v důsledku toho i náš zájem na ochraně zvířat
- naučí se používat přesvědčivé argumenty, dovedně diskutovat a debatovat v rámci výuky českého jazyka
- budou zasvěceni do oblasti veřejného zájmu o ochranu zvířat, oblasti, která bude vždy kontroverzní, a proto zasluhující zvláštní posouzení.

Pomůcky

Sada karet *Zvířata a my* pro každou skupinu. K vytvoření sady těchto karet okopíruj všechny listy s kartami tak, aby byly obrázky vždy jen na jedné straně. (Pozn.: karty jsou v průvodci na str. 17 - 22).

Velký kus balicího papíru.

Pro každou skupinu fix.

Provedení

- Požádej studenty, aby vytvořili skupiny po pěti až šesti členech.
- Každé skupině dej sadu karet *Zvířata a my* k rozstříhání a promíchání. Pak je požádej, aby seřadili do dvojic karty s obrázkem zvířete a situace, do které by se tato zvířata mohla dostat.
- Požádej každou skupinu, aby nadepsala na velký kus balicího papíru tři nápisy: *vždy přijatelné, někdy přijatelné a nepřijatelné*.
- Potom budou studenti uvnitř každé skupiny diskutovat o tom, kam umístí jednotlivé obrázky. Až bude celá skupina souhlasit s rozmístěním obrázků, nalepí je na příslušná místa na papíře.
- Každá skupina bude přednášet a diskutovat na plenárním zasedání. Rozveď tyto otázky: Která rozhodnutí pocítují studenti jako nejšťastnější, v čem a proč? Které z karetních párů bylo nejsložitější zařadit a proč? Proč jsou některé ze způsobů využití zvířat přijatelné pouze v některých případech?

Zvířata a my

Další informace

Kartičky by měly být seřazeny do dvojic podle naznačených problémů:

papoušek – papoušek v kleci (věznění exotických zvířat, držení ptáků v zajetí, velikost klece)

pes – pes ve veterinární ošetrovně (odpovědnost za starost o zvířecího mazlíčka, kastrace, značení mikročipy)

prasnice – prasnice v porodním kotci (pohodlí prasnice a selat, moderní farmářské metody)

ovce – ovce v kamiónu na dobytek (transport živých zvířat na velké vzdálenosti)

kuře – volně se pohybující kuřata (hromadný velkochov proti systému volných výběhů)

rak – rak dávaný do hrnce s vařící vodou (využívání zvířat jako jídla, humánní metody zabíjení)

liška – lišky lovené pomocí smečky psů (lov lišek, kontrola nad liškami v krajině)

panda – panda v ZOO (dávání zvířat do ZOO, chov v zajetí, zachování ohrožených druhů)

lev – lev v cirkusu (využívání zvířat k veřejné zábavě, prospěch uvězněných divokých zvířat)

norek – dáma v kožichu (nošení kožešin, kožešinové farmy, vztah zvířat a módy)

pulec – pulec ve sklenici (odebírání zvířat z jejich přirozeného prostředí)

sokol – sokolník (využívání zvířat pro zábavu, výcvik divokých zvířat)

králík – králík ve třídě (zvířata ve školách, věznění jednoho králíčho jedince, velikost kotce)

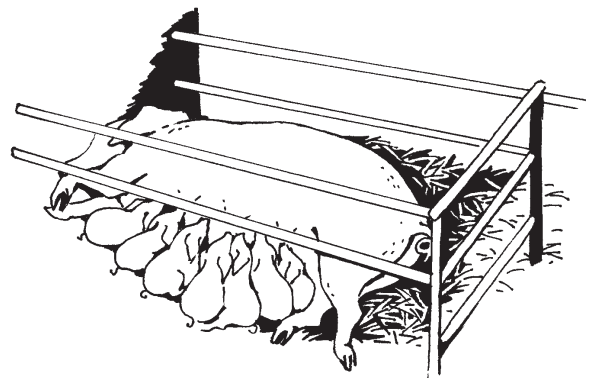
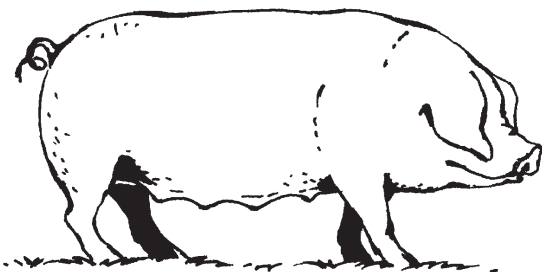
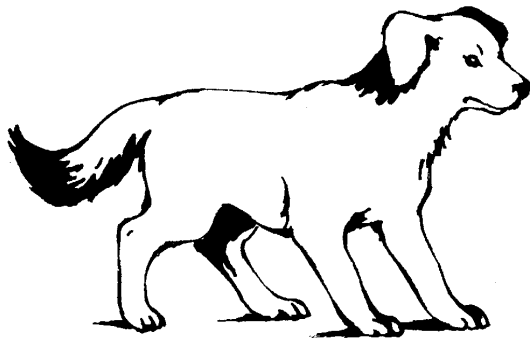
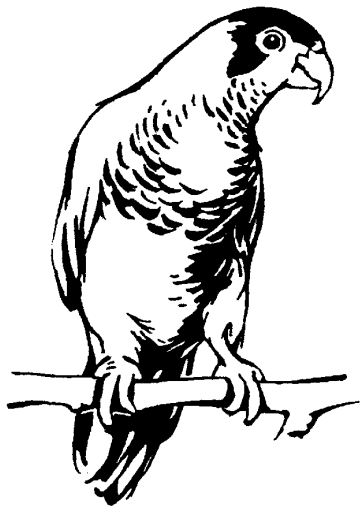
žralok – žralok v akváriu (braní divokých zvířat do zajetí, prostor nutný pro normální životní projevy)

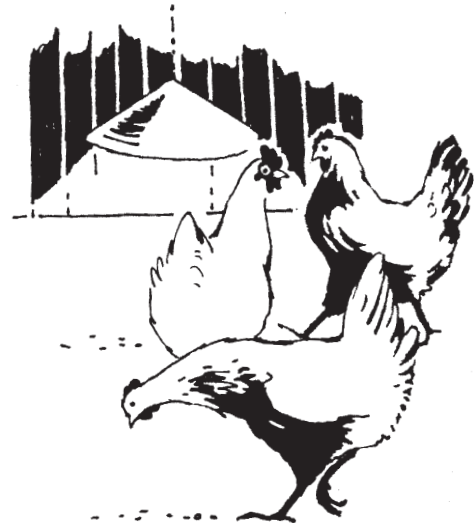
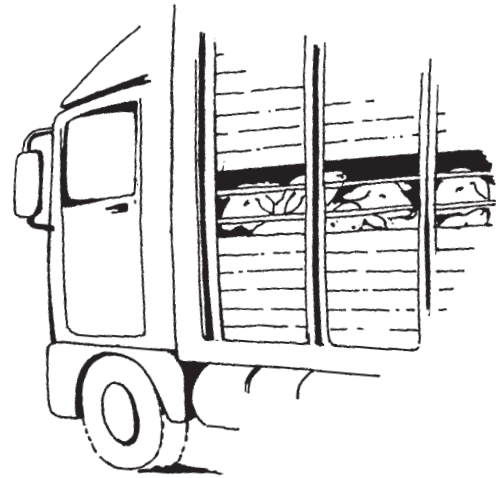
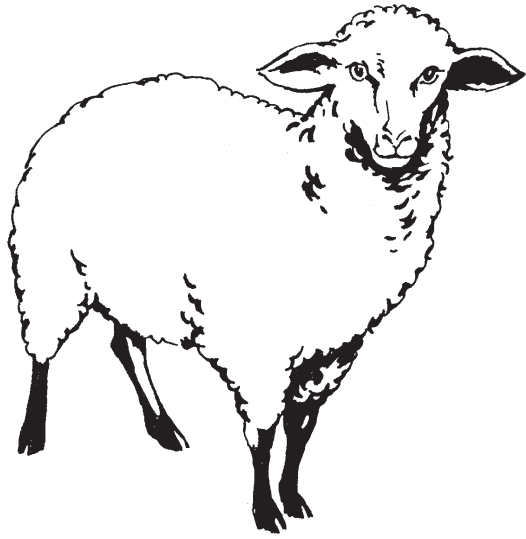
morče – morče v laboratoři (využívání zvířat ve výzkumech a bezpečnostních testech)

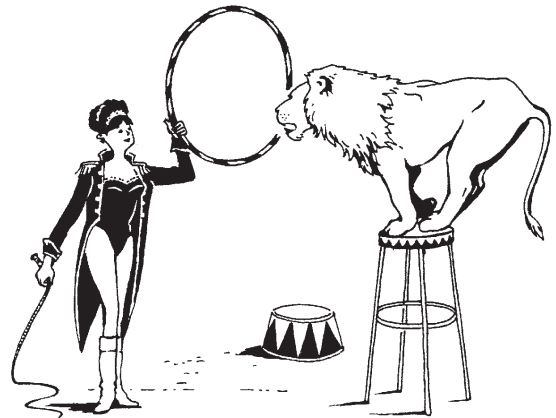
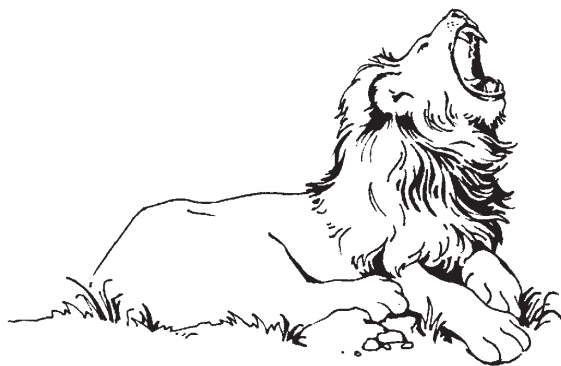
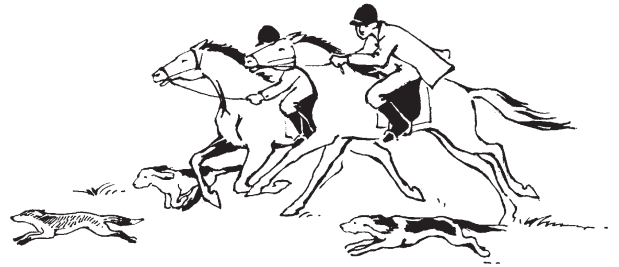
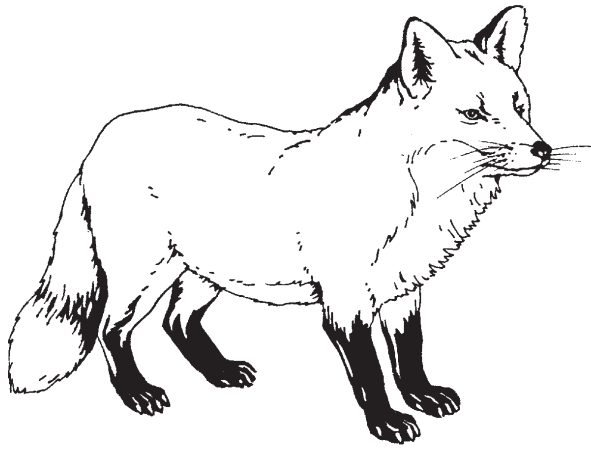
tuňák – lov ryb pomocí plovoucích sítí (rybářské metody, zachycení nelovených zvířat v síti)

jezevec – jezevec vylézající z nory (zvířata v divočině nedotčené lidskými aktivitami)

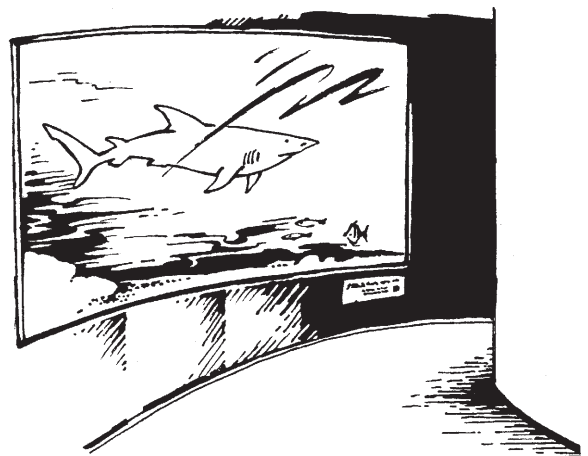
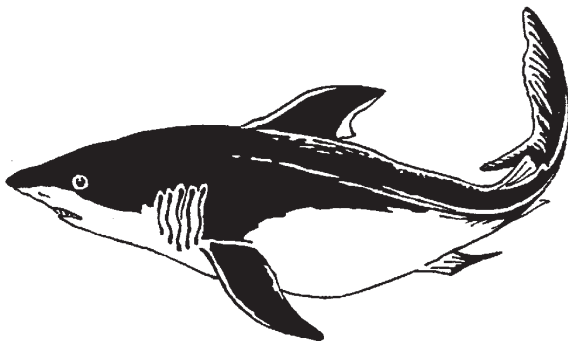
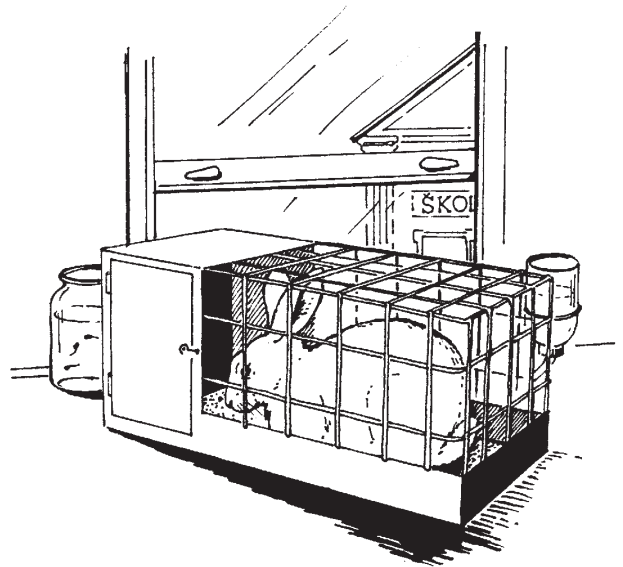
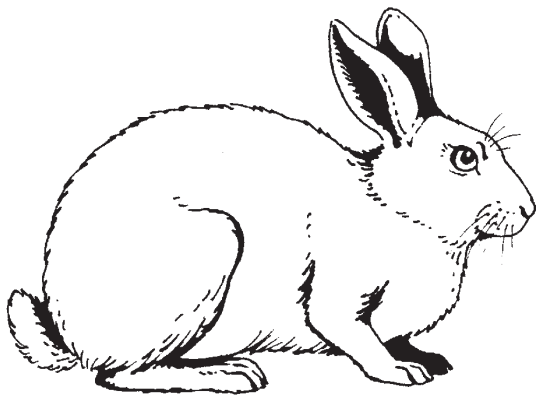
labrador – slepecký pes (využití zvířat pro pomoc lidem)

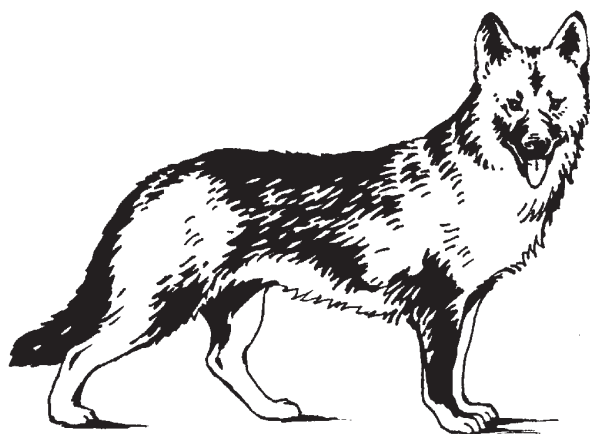
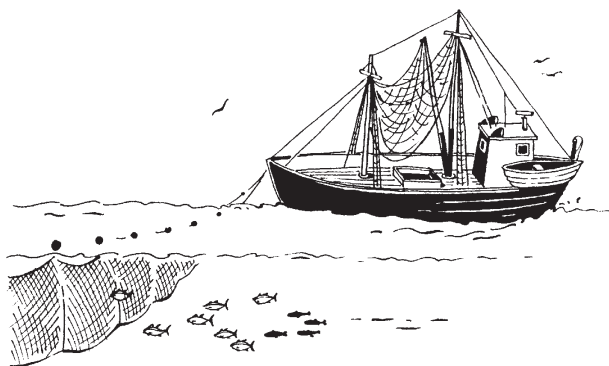
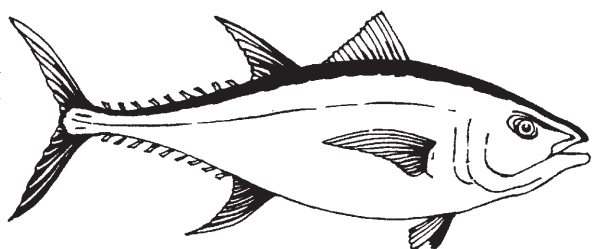

Dilemata kolem zvířat

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 30 minut

Série souhrnných aktivit do třídy, vyzdvihujících množství etických dilemat souvisejících se zvířaty. Studenti poznají některé z rozporů v posuzování a ošetřování rozdílných druhů. Tyto aktivity mají za cíl probudit respekt k životu a vědomí, že všechna zvířata jsou vnímaví tvorové, tzn. všechna mají schopnost pro emocionální chování, vnímání utrpení a získávání zkušeností.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity budou studenti

- zvažovat některé sociální a kulturní faktory, které vytvářejí náš pohled na zvířata
- sami hledat některé z rozporů v tom, jak jsou rozdílné druhy posuzovány a ošetřovány
- v malých skupinách spolupracovat na nalezení jednotného řešení.

Pomůcky

Tři promítací blány vytvořené pomocí originálních listů *Kritéria soucitu*, *Kde nakreslíš čáru?* a *Jaký je rozdíl?* (V průvodci na str. 25–27).

Provedení

(1) Kritéria soucitu

- Rozděl studenty do skupin po šesti.
- Promítni jim blánu *Kritéria soucitu*.
- Požádej každou skupinu, aby rozdělila mezi zvířata 10 bodů podle jejich vlastního rozhodnutí.
- Požádej každou skupinu, aby vysvětlila proč a komu udělila určité bodové ohodnocení.

(2) Kde nakreslíš čáru?

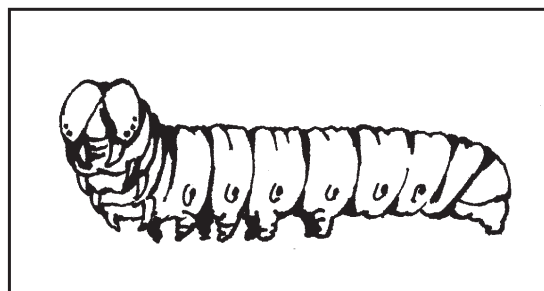
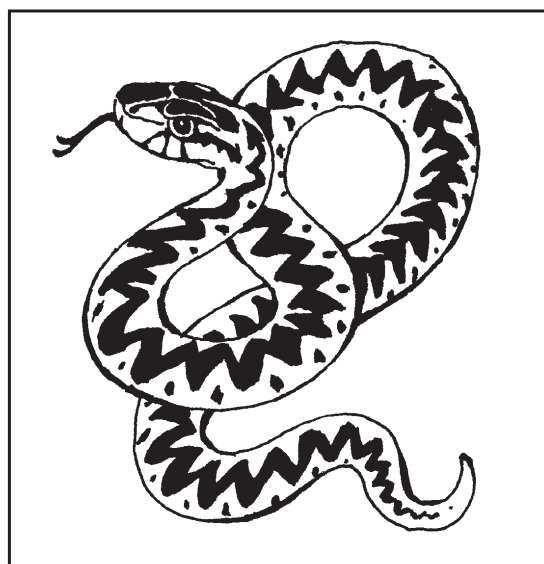
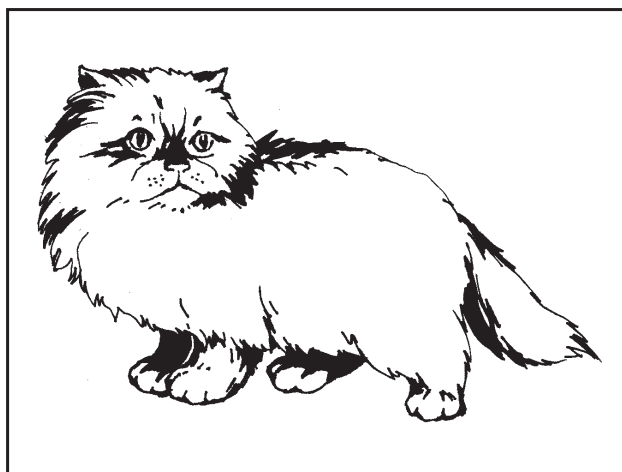
- Rozděl studenty do skupin po šesti.
- Promítni jim blánu *Kde nakreslíš čáru?*
- Požádej každou skupinu, aby si rozmyslela, kde by udělala na bláně čáru v imaginární situaci, kdyby měli rozhodnout o tom, která ze zvířat by měla být zachráněna. Měly by také popřemýšlet o kritériích, která při rozhodování použijí.
- Požádej každou skupinu, aby nakreslila na blánu svou čáru a odůvodnila svá kritéria před celou třídou, např. jak moc přitulné nebo přitažlivé je to či ono zvíře, jaký v nás vyvolává strach, jak je inteligentní, jak škodlivé, jak milé je k lidem.
- Na plenárním zasedání vysvětlí fakt, že způsob, kterým hodnotíme rozdílná zvířata, je pouze naším subjektivním názorem.

(3) Jaký je rozdíl?

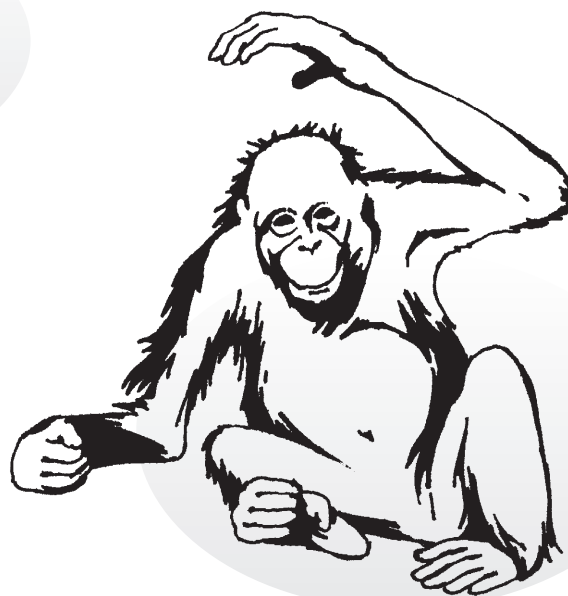
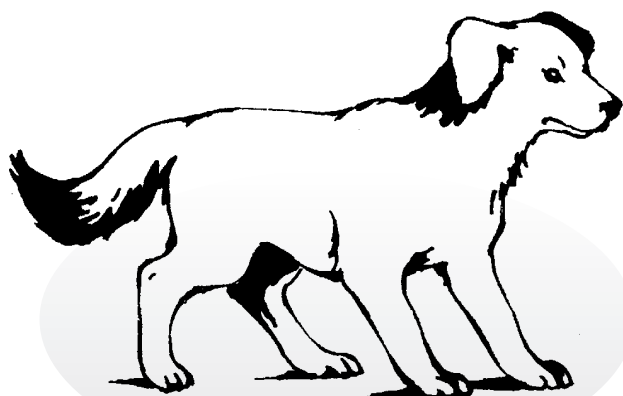
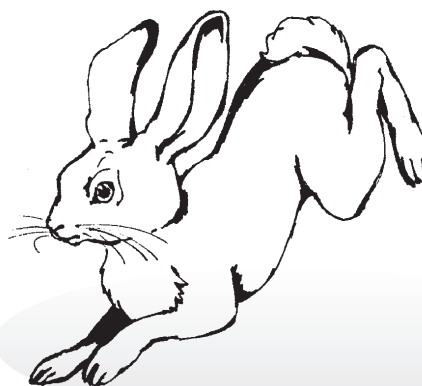
- Opět rozděl studenty do skupin po šesti.
- Promítni jim blánu *Jaký je rozdíl?*
- Požádej studenty, aby si rozmysleli svůj názor na myš ve třech rozdílných prostředích – pole, dům a laboratoř.
- Na zasedání po diskuzi všech skupin vysvětlí, jak často se náš názor a pohled na stejné zvíře může změnit. Např. myš jako domácí mazlíček, myš jako škůdce, myš ve svém přirozeném prostředí, myš jako zvíře používané k vědeckým výzkumům.

Kritéria soucitu

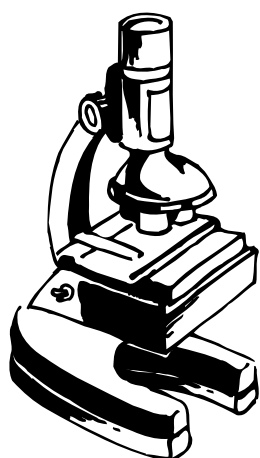
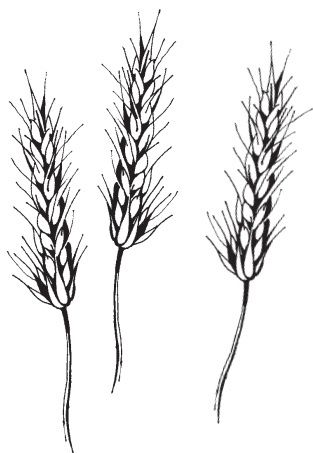
Máš maximálně deset bodů. Rozděľ je podle svých preferencí mezi tato zvířata. Prosím, napiš své hodnocení do rámečků pod každý z obrázků.

Kde nakreslíš čáru?

Jaký je rozdíl?

Tematická práce a plánování osnov

- 31 Sestavení plánu: navrhování
tematických listů
- 37 Tvorba pracovních schémat
- 41 Navrhování hodiny ochrany zvířat
- 47 Využití materiálů o ochraně zvířat
ve třídě

Sestavení plánu: navrhování tematických listů

VS: učitelé prvního stupně

Čas: 30 minut

Aktivita, která vysvětluje typ výchovy k ochraně zvířat pomocí identifikačních článků k jednotlivým předmětům učebních osnov. Studenti mají navrhnout tematickou stránku k tématu ochrany zvířat.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- osvojí si přirozenost osnovy výuky na téma ochrany zvířat
- rozpoznají určité spojitosti mezi ochranou zvířat a jednotlivými předměty učebních osnov
- použijí schéma témat jako plánovací prostředek.

Pomůcky

Dvě promítací blány na projektor vyrobené z listů *Osnovy ochrany zvířat pro jednotlivé vzdělávací stupně* a *Nauka o ochraně zvířat a učební předměty* (str. 32 a 33).

Fotokopie novinových výstřížků z různých novin s články o havárii tankeru v Milford Haven (str. 34–35). Lze použít i vlastní aktuální materiály.

Velké papíry a pero do každé skupiny

Provedení

- Pomocí projekčních blan vysvětlí pojem ochrana zvířat, prostupující všechny vzdělávací stupně.

- Rozděl studenty do skupin.

- Použij blánu *Nauka o ochraně zvířat a učební předměty* jako průvodce, požádej každou skupinu, aby navrhla tematický diagram a použila při tom jako výchozí bod tématu „ochrana zvířat“ novinové články *Havárie tankeru v Milford Haven*.

- Požádej studenty, aby si nejprve přečetli novinové výstřížky a pak diskutovali o jejich nápadech týkajících se jednotlivých témat a vytvořili plakát s tematickým diagramem.

- Ukaž jim už hotový tematický diagram.

Další informace

Ochrana zvířat může být použita jako podnět k výuce v ostatních předmětech učebních osnov. Velmi jednoduše ji lze propojit s učebními osnovami nejen přírodopisu, zeměpisu a českého jazyka, ale ochrana zvířat může být použita i jako doplněk a inspirace v mnoha dalších předmětech. Jako příklad může posloužit *Ochrana zvířat – tematický diagram* (str. 36).

Osnovy ochrany zvířat pro jednotlivé vzdělávací stupně

Studentům by měla být dána příležitost:

VS 1 Předškolní výchova

- získat znalosti o základních potřebách zvířat a porozumět jim.
- uvědomit si, že lidé by se měli chovat ke zvířatům a jejich domovům s láskou.

VS 2 První stupeň ZŠ

- rozvíjet smysl odpovědnosti pro všechny živé organizmy a poznat, že lidé potřebují jednat se zvířaty s péčí a citem.
- zamyslet se, jakým způsobem mohou být zvířata a prostředí chráněni na národní a celosvětové úrovni.

VS 3 Druhý stupeň ZŠ

- rozvíjet uvědomění si důsledků lidských aktivit na zvířata a jejich blaho (např. doprava, odpadky, znečištění, ničení přirozených lokalit živočichů).
- začít si uvědomovat sociální a etická dilemata týkající se použití zvířat ve vědeckých a komerčních případech (např. pokusy na zvířatech, moderní systém zemědělství).

VS 4 Střední školy

- diskutovat o etických otázkách, jak jsou zvířata využívána a chápána v naší společnosti.
- prostudovat různá stanoviska a rozmanité otázky spojené s ochranou zvířat, vytvořit si vlastní názor.

Nauka o ochraně zvířat a učební předměty

Pátek, 16. února, 1996

Rozlitá nafta ohrožuje životy divokých zvířat

napsala Maggie O'Riordam

Poté, co včera v noci najel obrovský tanker na mělčinu, ohrožují pobřeží TISÍCE tun nafty.

Jakkoliv se experti v St Ann's Head, Milford Haven snažili skvrnu rozlité nafty izolovat, environmentalisté se stále obávají, že se znečištění rozšíří do rezervace Pembrokeshire.

20 let starý, 1 200 stop dlouhý liberijský tanker Sea Empress směřoval do rafinerie společnosti Texaco v Jižním Walesu, když byl po 8. hodině večer proražen.

Vlečná loď dokázala plavidlo uvést opět do chodu, ale kolem 22.30 začalo z tankeru vytékat 6 000 t z celkových 130 000 t nákladu.

Mluvčí pobřežní hlídky řekl, že Sea Empress „se jevila, jako by měla poruchu řízení při vplouvání do přístavu“.

Generální manažer Milford Haven Port Authority Michael

Hislop řekl: „Aktivovali jsme všechna námi dostupná opatření proti znečištění naftou“

Očekávalo se i zapojení letectva se zabudovaným stříkáčím vybavením.

Biologové mají „velký strach“, protože místo neštěstí je velmi blízko přírodních rezervací na ostrovech Skomer a Ramsey.

Environmentalista a průvodce Robert Minhinnich prohlásil, že hlavní ropná skvrna může v této oblasti způsobit katastrofu.

Největší nehoda tankeru u Britských ostrovů se odehrála v březnu 1967, kdy z lodi Torrey Canyon uniklo poblíž Land's End 120 000 tun ropy. Před třemi roky uvázl tanker Braer na mělčině u Shetlandu, kde se vylilo 85 000 tun nákladu a bylo usmrceno 1 500 mořských ptáků.

Převzato s laskavým svolením z Daily Mail

Pátek, 16. února 1996

OBROVSKÝ TANKER NAJEL NA MĚLČINU PTÁCI JSOU V NEBEZPEČÍ

Velká bitva o udržení 42 000 barelů ropné skvrny z dosahu pláže
napsala Nicola Pittam

Obrovská ropná skvrna ohrožovala včera večer pláže poté, co supertanker najel na mělčinu a uniklo z něj asi 42 000 barelů ropy.

Experti závodili s časem ve snaze zabránit rozšíření ropné skvrny ke dvěma ostrovům západního Walesu, které jsou rezervacemi ptáků.

Poté, co se ropa řinula z díry v masivním tankeru Sea Empress, varují ochránci přírody před možnou katastrofou.

Tanker byl plně naložen 128 000 tunami ropy, když při vplouvání do obrovského Milford Haven terminálu jako by měl poruchu řízení. Bahamský tanker s 28 členy posádky byl včera večer vyproštěn z útesů v ústí frekventované zátoky.

Bohužel, tanker byl vážně poškozen – paluba na pravoboku byla téměř zatopena, jak ji silný západní víchř nakláníl.

Člen pobřežní hlídky George Crumpler varoval: „Je to vážná situace, která se bude zhoršovat.“

Velká část skvrny byla doposud zachycena. Posádka tankeru se snaží přemístit ropu do nádrží, které nejsou poškozeny, aby se tak předešlo dalšímu vytékání ropy. Kolegové řekli, že „pracují nejvyšší rychlostí“, aby zadrželi ropnou skvrnu.

V průběhu záchranných operací bylo lodím v okruhu 10 mil nařízeno držet se dál od St Ann's Head. Vlečné lodi, záchranné čluny a královské letectvo spěchalo na pomoc.

K tomu, aby se zabránilo dalšímu šíření ropné skvrny, byly použity trámy.

Nehoda se stala jenom několik mil od dosud nezníčených ostrovů Skomer a Skokholm – ráje divoké přírody. Skomer je domovem pro 300 000 buňňáků, což je jedna třetina světové populace moř-

ských ptáků.

Tato oblast je domovem několika rodin delfínů.

Mluvčí Friends of the Earth řekl: „Je to možná katastrofa“.

Vzácné druhy papuchalků, buňňáků, alek a alkounů využívají tuto oblast k hnízdění a rozmnožování. Také tuleni a další ploutvonožci mohou být postiženi. Severní část oblasti je krajinná rezervace Cardigan Bay – popsaná Greenpeace jako jedno ze světově důležitých útočišť mořských živočichů.

Mluvčí Texaco rafinerie – řekl: „Přístavní plán pro takovýto druh nehod je v pohotovosti“. „Nicméně vlečná loď zůstává na místě, zatímco experti diskutují o dalších krocích operace“.

Před pěti měsíci uvázl nedaleko norský tanker Borge se 100 000 tuny ropy na palubě a byl bezpečně odtažen.

Převzato s laskavým svolením z The Sun

Pátek, 16. února 1996

Nehoda tankeru v ptačí lokalitě

Odborníci se obávají znečištění

napsali Charles Clover a Michael Smith

Znečištění z tankeru Sea Empress, který včera večer uvázl na mělčine u Milford Haven, mohlo způsobit jednu z největších environmentálních katastrof v Británii.

Greenpeace popsal zátoku jako jednu ze světově nejdůležitějších pro mořský život. The Marine Pollution Agency (agentura zabývající se znečištěním moří) uvedla, že ropná skvrna ohrozila velké množství mořských ptáků a tuleňů. David Bedborough, šéf vědců z agentury, řekl: „Tam, kde se nehoda stane, je stejně důležité jak její plošná velikost, tak ekologický význam oblasti. Blízko ležící ostrovy Skomer a Skokholm jsou velmi důležitou oblastí s mořskými rezervacemi“.

Šest tisíc tun ropy je jen částí z 88 000 tun ropy, která vytekla z tankeru Brear u Shetland (druhá největší Britská ropná nehoda po

Torrey Canyon v šedesátých letech).

Ale tentokrát je ropná skvrna v ústí mělké zátoky, plné zimní populace kachen a brodivých ptáků. Okolní pobřeží s neuvěřitelně krásnou přírodou je částí Národního parku Pembrokeshire. Je pokládáno za jednu z nejdůležitějších přímořských oblastí ve Walesu. Ropa se vylila v oblasti, která je navržena mezi rezervace v European habitats directive.

Royal Society for the Protection of Birds (Královská společnost na ochranu ptactva) řekla, že oblast je pokládána za význačnou oblast pro mořské bezobratlé a populární hnízdiště pro rozmanité ptáky, zahrnující tereje, buňňáky, racky a alky. Je zde jedna z největších kolonií papuchalků na světě. Více než 300 000 pářících se mořských ptáků

od března migruje do této oblasti. Je zde také 1 300 papuchalků a 140 párů tuleňů.

6 tisíc tun ropy může být pro přírodu katastrofa“ řekl mluvčí RSPB. „A bylo by to dokonce horší, kdyby se to stalo o 6 týdnů později, kdy by tu bylo 250 000 pářících se ptáků. Teď jsou ještě všichni na volném moři. Ale nehoda může postihnout život tam dole, pod mořem, zejména mořské sasanky. Rádi bychom věděli, jak se to v tak významné oblasti stalo. Stupeň environmentálního poškození závisí na tom, jak rychle bude ropa odstraněna. Jestli to potrvá dlouho, je zde možné nebezpečí pro mořské ptáky, kteří se potápějí do vody pro svou potravu“.

David Saunder, ředitel Dyfed Wildlife Trust, kterému patří Skomer a Skokholm, řekl, že rozlitá ropa může vážně ublížit přezimujícím

mořským ptákům na ostrovech, jestli se rozšíří dál z přístavu. „Tohle je velmi nešťastné načasování. Mořští ptáci, včetně alek a alkounů budou v březnu sedět na vajíčkách a jsou v plném proudu příprav na novou roční dobu. Tato oblast je světově proslulá pro její přírodu. Brodiví ptáci využívají bahnitých mělčin a pláží po celou dobu.“

Gordon James, šéf kampaně a rozvoje pro Děti Země řekl, že tento incident je už druhý v oblasti přístavu Milford Haven za poslední tři měsíce. Minulý říjen na tankeru Borga selhalo řízení a loď najela na mělčinu. Ropa ale nevytekla.

Pan James řekl: „Je třeba rychle vypátrat, proč se zde staly takové nehody v tak krátkém období. Tohle je velmi vzácná oblast, environmentální a okázalá turistická atrakce.“

Převzato s laskavým svolením z Daily Telegraph

Ochrana zvířat

tématický diagram

Tvorba pracovního schématu

VS: učitelé (studenti) prvního a druhého stupně

Čas: 60 minut

Tato aktivita by měla studentům umožnit získat zkušenosti s tématickým plánováním pomocí tvorby jejich vlastních pracovních schémat vztahujících se k ochraně zvířat.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- poznají vazbu mezi ochranou zvířat a předměty učebních osnov.
- naplánují schéma činností.

Pomůcky

Pro každou skupinu kopie příkladů schémat činností ochrany zvířat v českém jazyce a přírodopisu (vzorové listy str. 38, 39)

Pro každou skupinu kopie studentských listů
Plánování schémat práce (studentský list str. 40)

Provedení

- Rozděl studenty do skupin.
- Dej každé skupině příklad schématu práce založené na ochraně zvířat a diskutujte o něm.

- Požádej skupiny, aby navrhly své vlastní schéma práce a využily při tom kopii plánovacích schémat. Studenti si mohou vybrat z následujících tématických okruhů:
Základní (VS 1/2) – chov domácích zvířat, odpadky a znečištění prostředí, naše okolí, malí dravci.
Střední (VS 3/4) – otázky zemědělství (farmaření) a venkova, potravní řetězce a ekosystémy, zvířata ve výzkumu.

Studenti by měli zhotovit schéma činností v průběhu 10 lekcí/hodin a zahrnout v nich vztah k většině předmětů učebních osnov.

- Požádej každou skupinu, aby své schéma činností vystavila v učebně a pak o něm diskutovala s ostatními.

Schéma činností pro český jazyk

vzdělávací stupeň 3

Plánovací list učitele: Ochrana zvířat	Rozšiřující práce	Cíle – hodnocení	Mezipředmětové vztahy	Zdroje
1) Tvořívá diskuse na téma ochrany zvířat. Co to je? Koho zahrnuje? Jaké jsou problémy? Je správné využívat zvířata k zábavě? Co je intenzivní velkochov? Vivisekce (pitvání zvířat zažíva)? Jak jsou zvířata využívána v lékařském a kosmetickém výzkumu?	Zkompletuj přehled <i>podívej se co se stane zvířátkům</i> , použij stanovená kritéria. Pro třídní prezentaci najdi víc informací o jedné z otázek.	Příspěvky do třídní diskuse do osobních záznamů jednotlivce.	Biologie, Počítače.	Knihovna, CD-ROM, média.
2) Vyhledej a přečti si článek o kontroverzním chování myslivců nebo použij vlastní zkušenosti z myslivosti. Napiš stížnost týkající se takového chování myslivců na Českomoravskou mysliveckou jednotu.		Diskuse ve třídě.	Studie médií.	Knihovna.
3) Navaž na poslední hodinu – odpověz na otázky z novinového článku.		Diskuse ve třídě.		
4) Zjisti údaje např. v časopise Myslivost o norování lišek – seřaď na pro a proti.	Napiš dopis svému poslanci nebo připrav leták (plakát) o norování lišek.			Knihovna.
5) Použij údaje pro a proti z bodu 4 k napsání dvou důvodů (pro každou stranu jeden). Napiš esej. Ke strukturování použij osnovu.		Školní známkovací systém.		
6) Podívej se na leták s tematikou ochrany zvířat. Vytvoř podobný leták pro mladé lidi. Promysli, co na mladé lidi zapůsobí, např. velké písmo, karikatury, barvy, bílé místo, komické pásmo.	Vytvoř křížovku – hospodářská zvířata Použij 10 slov ve větách	Body – max. 20 Součást celoročního hodnocení.	Studie médií.	Letáky organizací na ochranu zvířat.
7) Beseda s pracovníkem ústřední komise pro ochranu zvířat při MZe.		Příprava vhodných otázek		
8) Napiš detailní reportáž pro školní časopis o tom, co jsi se dozvěděl z besedy.		Utváření vlastních postojů		
9) Napiš esej o tom co domácí miláči nesnášejí.	Pokus se zjistit informace o slepicích a vejcích. Napiš dopis místnímu supermarketu a v něm se zeptej na jejich politiku skladování produktů z intenzivních velkovýkrmů.	Školní známkovací systém.		
10) Čtení ve třídě: z doporučené četby vyber novelu. Vytvoř prostor pro předpovědi, tipování, náměty a použití jazyka pro zvýšení efektu.			Biologie.	Knihovna.

Schéma činností pro přírodopis podle Učebních osnov

vzdělávací stupeň 3

Životní procesy a živé věci

Učební cíl	Aktivity v přírodopisu	Spojení s ostatními předměty a tématy	Zdroj
Spojit klíčová hlediska chování lidí a hospodářských zvířat hlavně v základních potřebách. Potřeby: ■ jídla a tekutin ■ činnosti a pohybu ■ rozmnožování ■ hygieny Použití smyslu	Úvodní aktivity Rozdělení obrázků na 1) živé/neživé, 2) různé skupiny živých věcí. Počáteční diskuse o běžných životních potřebách Zamýšlení se nad základními potřebami ■ Druh potravy hospodářských zvířat (např. slepice a prasata vyhrabávají potravu ze země, porovnej se značením těchto potřeb v některých chovatelských systémech. ■ Pohyb a jak jej moderní farmářské technologie ovlivňují (např. slepičárny a volný výběh) ■ Rozmnožování a důležitost hnízd pro slepice a prasata. ■ Hygiena (např. slepice a popelení se v prachu, bahnění prasat či skotu). Použití smyslu ■ Podívej se na rozdílné smysly hospodářských zvířat (např. prasata mají citlivý čich)	Český jazyk ■ čtení: studenti kladou otázky související s tématem, které zkoumají, např. produkce vajec a výhody a nevýhody různých systémů (technologie) ■ psaní: studenti napíší básničku nebo krátkou povídku o životě kuřete ve volném výběhu z jeho pohledu a nakreslí k tomu obrázek. Práci poté srovnají s životem kuřete ve slepičárně. Matematika Studenti rozdělí hospodářská zvířata pomocí výrazů „větší než“ a „menší než“, rozřadí zvířata a jejich produkty, vypátrají délku života zvířat. Zeměpis V každé oblasti jsou jiné systémy (technologie) farmaření, studenti označí, které systémy (technologie) nabízejí lepší kvalitu života pro hospodářská zvířata. Dějepis Podívejte se, jakým způsobem se změnila okolní krajina za posledních 100 let a jaký to má vliv na hospodářská zvířata. Pracovní činnosti Studenti navrhnu jednoduchou stolní hru založenou na rodinném nákupním výletu, kde koupě výrobku šetrného ke zvířatům posune hráče o políčko dopředu. Karty náhodou mohou dát hráči možnost volby toho, které výrobky si koupí. Výtvarná výchova Studenti vyrobí krabičku na vajíčka se štítkem, který jasně ukáže, jakým způsobem byla získána. Podívej se na fotografie různých hospodářských zvířat a diskutuj o jejich vzhledu, o tom, co mají stejné a co rozdílné. Studenti si mohou nakreslit a vytvořit masky hospodářských zvířat a použít je při tanci nebo pohybových cvičeních, založených na způsobu života zvířat. Náboženství Všechny hlavní víry kladou důraz na důležitost všeho živého. Občanská výchova Diskutujte o významu slova „krutost“ a „laskavost“. Vytvořte seznam potřeb zvířat (např. prostor, potrava, voda, společnost, příštěří) a srovnaj je s potřebami člověka.	Učební osnovy pro 2. stupeň základních škol nebo víceletá gymnázia.

Plánování schémat práce

Téma		Vzdělávací stupeň	Doba trvání: 10 hodin/lekcí
Hlavní učební cíle			
Náměty Učebních osnov			
Hodiny/činnosti v semestrech	Cíle	Předpokládané výsledky	Zdroje
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Navrhování hodiny o ochraně zvířat

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 40 minut

Aktivita, při které studenti připraví jednodinovou lekci o ochraně zvířat spojenou se schématem práce v ochraně zvířat.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- budou moci do hloubky připravit hodinu o ochraně zvířat
- si uvědomí praktičnost plánování hodin a chystání potřebných pomůcek.

Pomůcky

Kopie studentských listů *Ochrana zvířat – plán hodiny* pro všechny studenty nebo všechny skupiny

Kopie vzorového listu *Ochrana zvířat – plán hodiny* pro každou skupinu

Provedení

- Rozděl studenty do skupin.
- Rozdej všem skupinám kopii vzorového plánu hodiny a diskutujte o něm.
- Požádej každou ze skupin, aby vytvořila plán hodiny pro jedno z témat zahrnutých v jejich schématu práce z předcházející aktivity. Studenti by měli směřovat ke sdělení klíčového námětu – ochraně zvířat, a ujistit se, že hodina pomůže žákům tomuto tématu porozumět.
- V závěrečné fázi představí každá skupina učební cíle jejich hodiny.

Ochrana zvířat – plán hodiny

Všeobecný cíl / klíčová myšlenka:

přirozená stanoviště

Podpořit respekt a lásku k přírodě a přirozeným lokalitám využitím modelové přirozené oblasti.

Klíčové body ochrany zvířat:

- Základní potřeby všech zvířat – bez ohledu na jejich velikost.
- Pochopit zvířecí potřeby.
- Zacházet se zvířaty s péčí a láskou.
- Nakládat s místy výskytu a lokalitami zvířat s péčí a citem.

Vazby s učebními osnovami:

- Přírodověda – život zvířat v jejich prostředí.
- Matematika – velikost, počet, sčítací protokoly, atd.
- Český jazyk – hraní rolí, popis chování, čtení o zvířatech.

Věková skupina a počet žáků:

První stupeň. Do 30 žáků.

Potřebný čas:

45 – 50 minut.

Příprava a pomůcky:

Plakáty – Domovy zvířat, Divočina, Malé příšery, atd.

Modely zvířat – plyšové hračky, modely z plastelíny, obrázky z časopisů

Využití i cihel, kamenů, květináčů, atd. a zvětšovací skel

Organizace hodiny:

Úvod

Prodiskutujte pojmy: starání se, laskavost, hlídání.

Prodiskutujte, kdo se stará o ně (děti), jejich domácí mazlíčky a volně žijící zvířata.

Rozvoj

Využij materiál z návodu, požádej děti, aby pracovaly ve skupinách na vytvoření modelu divoké přírody. Zdůrazni následující body:

1) prostředí vhodné pro různá zvířata, např. kromada dříví, květináče a tak podobně.

2) vhodná rostlinná strava

3) toto je pouze model – nemůžeme vytvořit ve třídě domov pro zvířata nebo zvířata přinést do třídy.

Řekni dětem, aby zahrály zvířata v jejich modelovém prostředí. Požádej je, aby přemýšlely o následujících otázkách:

- co zvířata potřebují?

- jak se zvířata cítí?

- co může být pro zvířata nebezpečné?

Závěr

Diskutujte o způsobech chování, které

- *nevyrušuje divoká zvířata*
- *respektuje zvířata a jejich domovy*

Výsledky:

Děti se začnou dívat na věci ze zvířecího pohledu. Časem může tato aktivita dětem také pomoci vyrovnat se s jejich strachem z malých zvířecích příšer a probudit v nich respekt k těmto živočichům a jejich životnímu prostředí.

Nápady pro následující a rozšiřující aktivity:

Napiš (vyprávěj) o způsobech chování malých zvířat a jejich přirozených lokalitách ve škole (český jazyk).

Vytvoř ve třídě model existující školní lokality nebo plán na její vytvoření (pracovní činnosti, výtvarná výchova, zeměpis).

Každé dítě si vybere konkrétní zvíře, najde si informace o jeho domově a vytvoří ilustrovaný leták pro inventář zvířat, která mohou být nalezená na školním dvoře.

Ochrana zvířat – plán hodiny

Všeobecný cíl / klíčová myšlenka:

Klíčové body ochrany zvířat:

-
-
-
-

Vazby s učebními osnovami:

-
-
-

Věková skupina a počet žáků:

Potřebný čas:

Příprava a pomůcky:

Organizace hodiny:

Úvod

Rozvoj

Závěr

Výsledky:

Nápady pro následující a rozšiřující aktivity:

Využití materiálů o ochraně zvířat ve třídě

VS: učitelé (studenti) prvního stupně

Čas: 30 minut

Studenti si prohlédnou učební materiály *O ochraně zvířat* a zamyslí se, jak by je mohli použít ve vyučování. Dostanou za úkol rozpoznat spojení mezi ochranou zvířat a učebními osnovami.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- zažijí si používání materiálů *O ochraně zvířat* ve vyučování
- identifikují propojení s osnovami v učebních materiálech.

Pomůcky

Kopie žákovských listů a učitelských poznámek *Vytvoř list péče, Jdeme do podzemí, Obrázková galerie domácích mazlíčků, Nebezpečí odpadků* a *Potravní řetězec* pro každou skupinu.

Nerozdávej kopie učitelských poznámek před dokončením aktivity.

Provedení

- Rozděl studenty do skupin.
- Rozdej všem skupinám kopie žákovských listů.

- Požádej každou skupinu, aby vyplnila a posoudila kopie žákovských listů s ohledem na následující body:

- a) Jak můžete použít tyto materiály ve třídě?
- b) Můžete v těchto materiálech najít souvislosti s předepsanými osnovami?
- c) Které hlavní myšlenky ochrany zvířat jsou zde uvedeny?
- d) Jaké rozšiřující aktivity můžete navrhnout?

- Krátká diskuse na téma učebních osnov a hlavních myšlenek ochrany zvířat.

- Rozdej všem skupinám kopii učitelských poznámek.

- Požádej každou skupinu, aby si prostudovala učitelské poznámky a diskutovala o jejich využití při vyplňování žákovských listů.

Vytvoř list péče

Vytvoř si list péče. Může být o tobě, příteli nebo členovi rodiny, anebo skutečném či smyšleném domácím mazlíčkovi. Nakresli jeho (její) obrázek a vyplň bubliny okolo věcmi, které potřebuje.

Kdybych byl

myslel bych na:

The worksheet contains a central thought bubble with two smaller ones below it. Surrounding this central structure are seven large, empty ovals. The ovals are arranged as follows: one on the left, one on the right, one on the far left, one on the far right, one on the bottom left, one on the bottom right, and one centered at the bottom.

Vytvoř list péče

Co je cílem pracovního listu

Rozvoj gramotnosti prostřednictvím obrazotvorného psaní.

Ochrana zvířat

Je důležité rozpoznat životní potřeby jedinců tak, aby mohli být chováni s péčí a ohleduplností.

Jak používat pracovní list?

- Děti by měly vymyslet list péče o sebe, přítele nebo člena rodiny.
- Mohou začít tím, že nakreslí obrázek vybraného subjektu.
- Děti by si měly dobře promyslet potřeby jejich subjektu, především ty životně důležité, např. co musí jíst, aby zůstal živý.
- Požádej děti, aby vyplnily bubliny kolem obrázku potřebami jejich subjektu.
- Děti by měly opakovat toto cvičení a tentokrát vytvořit list péče pro skutečné nebo imaginární zvířátko.

Rozšiřující aktivity

- Vyzvi děti, aby srovnaly potřeby jejich prvního subjektu a zvířátka z jejich druhého listu. Měly by diskutovat o tom, jak podobné si tyto potřeby jsou a proč.
- Rozviňte téma péče o lidi a zvířata, např. péče o mladistvé a přestárlé.
- Vytvoř rozdílný list péče, např. list péče o třídu, školu, rostlinu(y)

Jdeme do podzemí

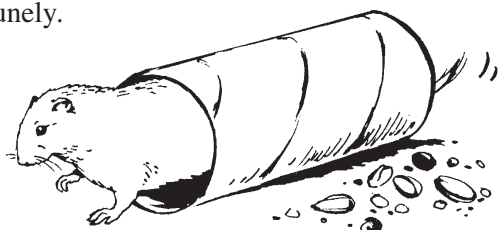
Jaké jsou nejlepší podmínky k tomu, aby se pískomilové mohli zahrabávat?

Výzkum

Proveď test, kterým zjistíš, z jakého materiálu se dělají nejlepší tunely.

Materiály, které mají být testovány:

písek, hlína, sláma, natrhaný bílý papír, piliny, rašelina.
Nejdřív odhadni, co se asi stane, potom zapiš výsledek.

Materiál	Odhad	Výsledek

Jdeme do podzemí

Co zahrnuje pracovní list

Objevování vlastností různých materiálů a rozvíjení vědeckých postupů při výzkumu.

Ochrana zvířat

Je důležité vytvořit správné životní prostředí a podmínky, aby se zvířata mohla chovat přirozeně. Pískomilové vyžadují podmínky vhodné k zahrabávání.

Jak používat pracovní list?

- Žákovský list obsahuje informace o rozdílech mezi pískomily v zajetí a ve volné přírodě.
- Děti by měly navrhnout jejich vlastní způsob výzkumu vedoucí k objevení materiálu, který by nejvíce vyhovoval pískomilům k zahrabávání a tvorbě tunelů.
- Zařízení potřebné k provedení výzkumu zahrnuje velké nádoby, vodu, tužky, špejle, spony.
- Materiály, které mají být testovány, jsou: písek, hlína, sláma, natrhaný bílý papír, piliny, rašelina.
- Systematický postup může obsahovat testování suchých materiálů, vlhkých materiálů a následně jejich kombinací.
- Zdůrazni dětem ideu přesného testování. Vzájemně v úvahu kvalitu materiálů, způsob, kterým byly tunely vyrobeny, a množství přidané vody je cestou k dosažení přesného testu.
- Děti by měly vyplnit tabulku na pracovním listu. Nejdříve odhadnout, který materiál je nejvhodnější a potom zaznamenat jejich výsledky.

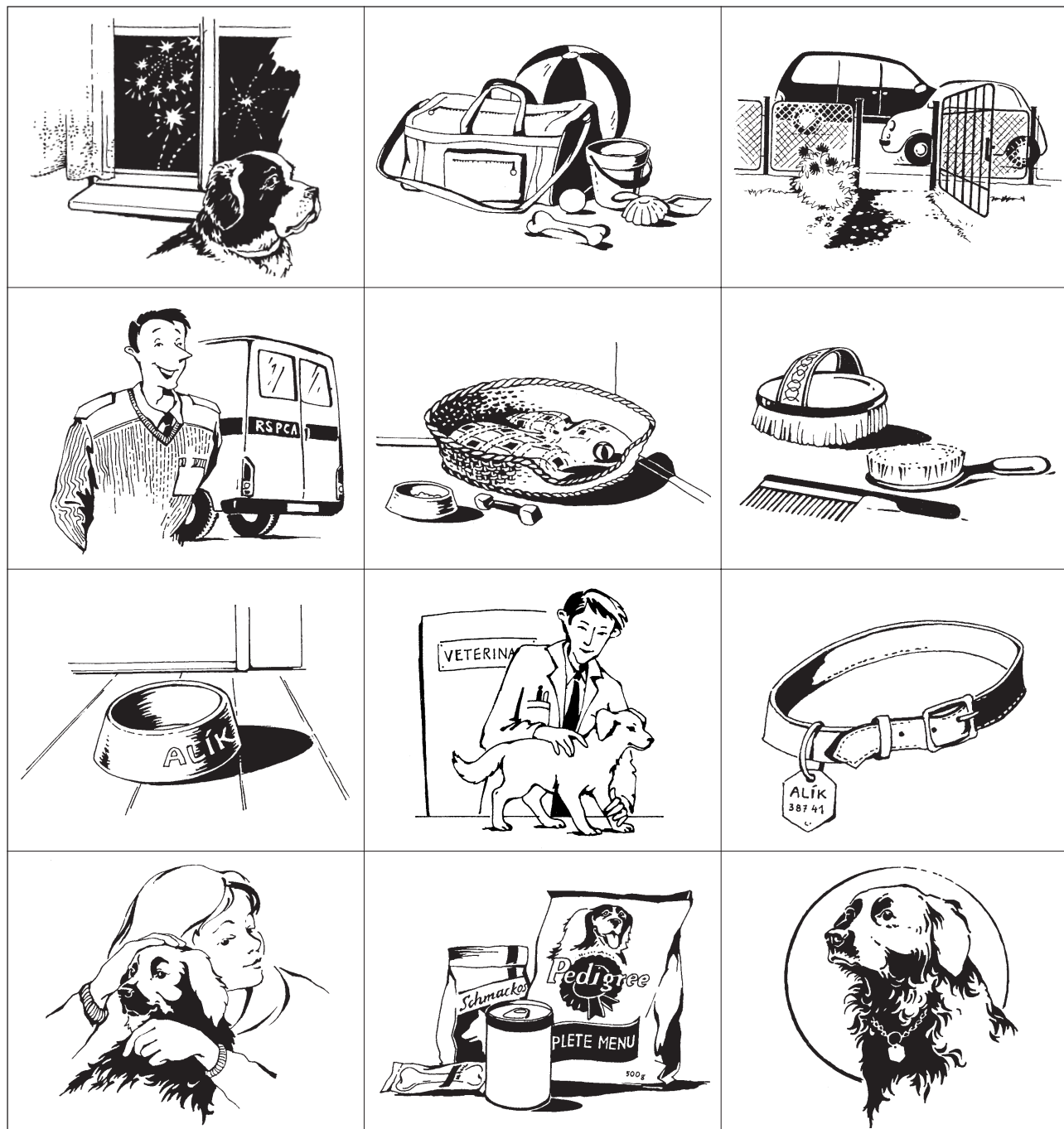
- Vyzvi je, aby předvedly a zaznamenaly své objevy logickým způsobem. Děti by měly použít záznamy k posouzení toho, který z materiálů byl nejvhodnější. Doporučujeme míchat vlhkou rašelinu se slámou jako nejvhodnější materiál k zahrabávání pískomilů.

POZNÁMKA: Pískomilové nemusí být k tomuto výzkumu použiti.

Rozšiřující aktivity

- Využitím druhotných zdrojů mohou děti nalézt správné podmínky pro pískomily k zahrabávání se a tvorbě tunelů.
- Děti také mohou vyjmenovat jiná zvířata, která se zahrabávají, a zjistit, jak žijí v jejich přirozeném prostředí. Vyzvi děti, aby porovnály tato zvířata s pískomily.

Obrázková galerie domácích mazlíčků

láska	Nadace na ochranu zvířat	ohňostroj
kartáč	pes	koš
prázdniny	miska	krmivo
obojek	pouliční ruch	veterinář

Obrázková galerie domácích mazlíčků

Co zahrnuje pracovní list

Rozvoj a rozšíření písemného a čteného projevu pomocí obrázků a slovních spojení.

Ochrana zvířat

Psi, jako ostatní domácí zvířata, mají základní potřeby a vyžadují péči. Mohou trpět při nezodpovědném chování majitele.

Jak používat pracovní list

- Zde je 12 obrázků korespondujících s vlastnictvím psa. Každé slovo dole je spojeno s jedním obrázkem.
- Pracovní list je vytvořen tak, že ho učitel může použít u všech žáků různých úrovní.
Navrhované použití zahrnuje:
 - vystřížení slov a obrázků a vytvoření odpovídajících dvojic;
 - vymyšlení vět a krátkých příběhů s použitím vybraných obrázků a slov;
 - napsání komplexnějšího příběhu doplněného obrázky;
 - napsání příběhu a scénky za pomoci všech dětí;
 - podnět pro napsání básně.
- Děti si mohou obrázky vybarvit, vystříhat a nalepit na jejich dílo a tak si ho zkrášlit.

Rozšiřující aktivity

- Použij obrázky na pracovním listu k vytvoření hry lota.
- Použij obrázky jako podnět ke kreslení, např. požádej děti, aby vytvořily plakát.
- Požádej děti, aby vytvořily obrázkovou galerii jiných domácích mazlíčků.

Nebezpečí odpadků – pracovní list

Jméno: _____

Do každé tabulky napiš, jaké hrozí zvířatům potenciální nebezpečí zapříčiněné těmito odpadky.

Plechovky

Víčka od lahví

Rozbité láhve

Ostatní plasty

Plastové sáčky a balónky

Jogurtové kelímky s víčkem

Dřevo s vyčnívajícími hřebíky

Rybářské vlasce a háčky

Jaké další odpadky mohou zvířata zranit?

Nebezpečí odpadků – list odpovědí

Plechovky

- některá malá zvířata se v nich mohou zachytit hlavou a následně se udusit nebo vyhladovět
- malá zvířata mohou uvíznout uvnitř a pokud se dovnitř dostane voda, mohou se utopit
- ostré hrany mohou pořezat nohu nebo hlavu, způsobit zranění, infekci, dokonce i smrt

Ohrožená zvířata: ježci, lišky, jezevci, malí psi, kočky, ovce, selata

Rozbité lahve

- mohou způsobit konkrétní zranění nohy, kam se může dostat infekce a zavinit tak smrt
- mohou zažehnout oheň, který vede ke zničení lokality a ohrožení přírody a farem

Ohrožená zvířata: lišky, jezevci, labutě, psi, kočky, dobytek, koně a poníci

Víčka od lahví

- mohou být spolknuty a způsobit vnitřní poranění, dokonce smrt
- ostré hrany mohou způsobit zranění

Ohrožená zvířata: pasoucí se zvířata např. ovce, krávy, srny

Ostatní plasty

- mohou se omotat kolem hlavy a zamotat se kolem krku, což způsobí zranění a udušení
- mohou být po částech spolknuty a způsobit dušení a smrt

Ohrožená zvířata: labutě, kachny, husy, racci, vrány, bažanti, ježci

Dřeva s vyčnívajícími hřebíky

- třísky v noze
- zranění nohou od hřebíků, vedoucí k infekci nebo dokonce smrti
- zranění jiných částí těla

Ohrožená zvířata: lišky, jezevci, srny, psi, kočky, dobytek, ovce, koně a poníci

Plastové sáčky a balónky

- při zachycení hlavou můžou způsobit udušení
- při jejich požití způsobují dávení vedoucí k smrti

Ohrožená zvířata – udušení: hraboši, myši, rejsci, ježci

Ohrožená zvířata – udávení: pasoucí se zvířata např. srny, ovce, dobytek, koně a poníci, kozy

Jogurtové kelímky s víčkem

- malá zvířata v nich mohou uvíznout hlavou a udusit se

Ohrožená zvířata: ježci, lištičky, štěňata, kočky

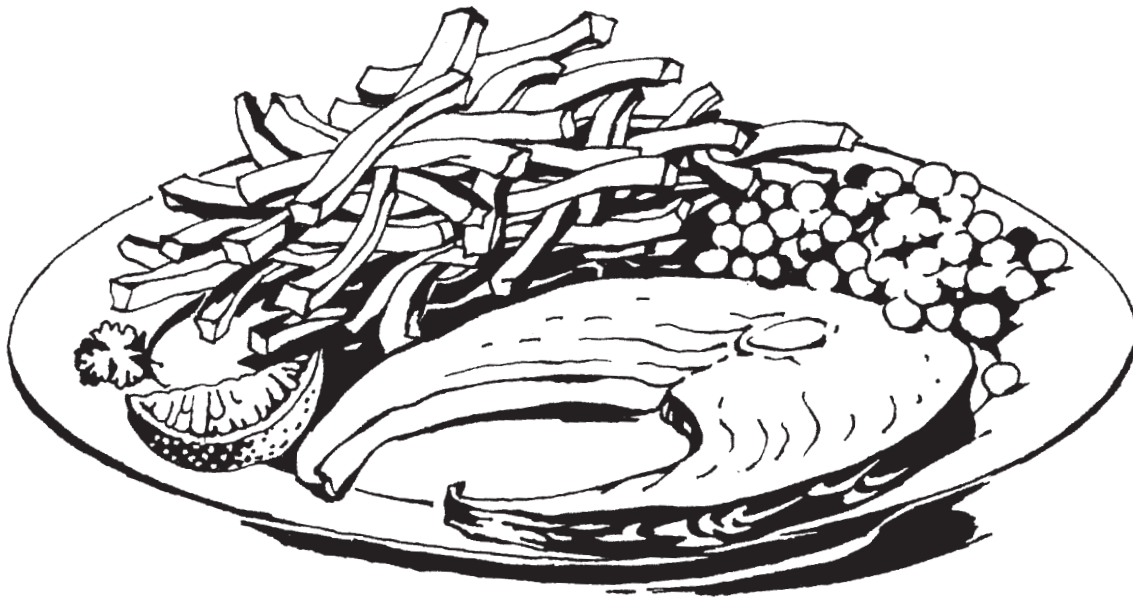
Rybářský vlasec a háček

- zvířata se mohou do vlasce zamotat a tak se mohou zranit nebo začít dusit a zemřít

Ohrožená zvířata: labutě, kachny, husy, racci, volavky

Potravní řetězec – otázky

VS 2/3

treska s hranolky a hráškem

červené želé

- A) Jaký potravní řetězec je skrytý za tímto menu?
- B) Jaké to má důsledky na ochranu zvířat?

Potravní řetězec – list odpovědí

A)

Potravina	Nejvyšší masožravec	masožravec	masožravec	býložravec	výrobce	
Treska	člověk	treska	kapelina	garnát	plankton	slunce
Hranolky	člověk				brambory	slunce
Tuk (rostlinný)	člověk				olivy/ slunečnice	slunce
Tuk (živočišný)	člověk			dobytek	tráva	slunce
Těsto	člověk			vejce/ slepice mléko/ krávy	kukuřice tráva mouka/ obilí	slunce
Hrášek	člověk				hrášek	slunce
Želé, želatina	člověk	ryby (kosti)		garnát maso (kosti)	plankton tráva	slunce

B)

Treska

rybářské praktiky – vlečná síť – spotřeba rybích zásob – potenciální zdroj potravy pro ostatní mořské živočichy.

Vepřové sádlo

intenzivní chov hovězího dobytka – falešné krmivo – BSE.

Vejce

intenzivní velkochov.

Mléko

intenzivní mléčné farmy – telata – telecí maso – transport živých zvířat – porážka.

Hrách

pesticidy a následné znečištění vody – ničení přirozených lokalit jako následek intenzivního zemědělství – znečištění z továren na výrobu konzerv – těžba rudy.

Želatina

masokostní moučka – intenzivní farmaření – rybí kosti – metody lovu.

Barvení želatiny

testování na zvířatech.

Hraní rolí a rozvíjení empatie

61 Hra se jmény zvířat

63 Masky zvířat

75 Hry se slovy

77 Škola hrou

81 Využití hraných scének ve třídě

Hra se jmény zvířat

Předmět: přírodopis, zeměpis a český jazyk

VS: učitelé prvního stupně

Čas: 30 minut

Krátká úvodní aktivita jako příklad, jak vyvolat empatie u žáků.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti:

- budou schopni podněcovat umění empatií mezi mladými lidmi jako metodu porozumění potřebám zvířat
- si uvědomí existenci komplikovaných ekologických vztahů mezi živočichy, včetně lidí.

Pomůcky

Nejsou požadovány.

Provedení

- požádej studenty, aby si vybrali první písmeno v jejich jméně a našli jméno zvířete se stejným začátečním písmenem.
- Zeptej se studentů jako zvířat, která si vybrali, na následující otázky:
 - Jaké je tvoje ideální stanoviště?
 - Co je tvoje ideální potrava?
 - Které věci děláš nejraději?
 - Čeho se nejvíc bojíš?
 - Jaký je tvůj vztah k člověku?

- Požádej vybrané studenty, aby řekli své odpovědi zbytku třídy.

- Prodiskutujte hodnotu této aktivity z hledisek
 - je to zábava
 - jak podporovat empatie dětí k potřebám zvířat.

Další informace

Základní funkcí vzdělávání k ochraně zvířat je podporovat mladé lidi ke vcítění se do potřeb zvířat. To pomůže k rozbití vžitých názorů, které mohou lidé mít o zvířatech. Může jim to pomoci porozumět potřebám zvířat z pohledu zvířat.

Masky zvířat

Předmět: přírodopis, zeměpis a český jazyk

VS: učitelé prvního stupně

Čas: 30 minut

Hraní rolí – dramatická aktivita, ve které studenti hrají bez rozdílu zvířecí a lidské role podle toho, jak by na sebe mohli působit ve skutečných situacích. Empatie a zkušenosti jsou rozvíjeny především pojmenováním vztahů mezi zvířaty navzájem a mezi zvířaty a lidmi.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- uvědomí si silnou stránku hraných scének při pěstování empatie a porozumění mezi mladými lidmi
- získají větší zkušenost s výukovými možnostmi hraných scének.

Pomůcky

Vybrané masky zvířat vyrobené podle předloh.

Karty s názvy či obrázky rolí, např. rodič, inspektor Ústřední komise pro ochranu zvířat, dobrovolný ochránce přírody, dítě, lovec lišek, farmář, stavitel silnic, veterinární lékař.

Provedení

- Rozdej masky zvířat a karty rolí všem studentům.
- Požádej studenty, aby se vžili do svých rolí a přemýšleli o potřebách a vztazích k dalším zvířatům a lidem. Poskytni každému pět minut k vžití se do role.

- Požádej studenty, aby si nasadili svoje masky nebo si připevnili kartičku s názvem role a uvědomili si svoje postavy.
- Vysvětli, jakou scénku budete hrát. Každý bude hrát svou roli a adekvátně reagovat na jiná zvířata nebo lidi okolo.
- Ponech scénku běžet asi pět minut, připomeň studentům, že zvířata nemohou mluvit.
- Plenární otázky: Co se studenti naučili o svých zvířatech a lidech? O co se snaží ochrana zvířat? Jak mohou použít tuto aktivitu ve třídě a co ji spojuje s osnovami?

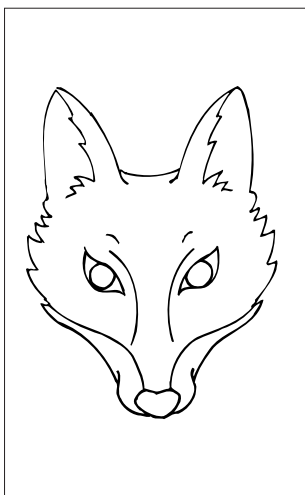
Další informace

Aby aktivita probíhala dobře, může být užitečné nejprve najít některé možné situace, které mohou nastat mezi jednotlivými postavami. Např. dravec a žába, liška a lovec. Alternativou může být scénář vymyšlený pro určité postavy. Např. scénka „Zraněné zvíře na cestě“ je vhodná pro postavy inspektora Ústřední komise pro ochranu zvířat, dobrovolného ochránce a zraněné zvíře.

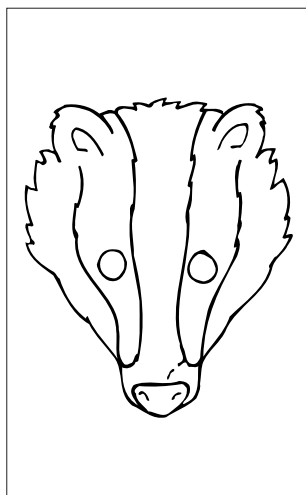
Masky zvířat

Okopíruj a vystříhni tyto předlohy pro vytvoření masek, které budou studenti používat při hraných scénkách.

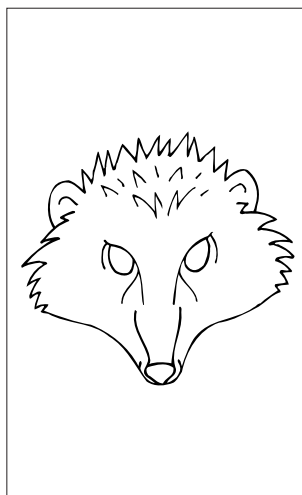
Liška

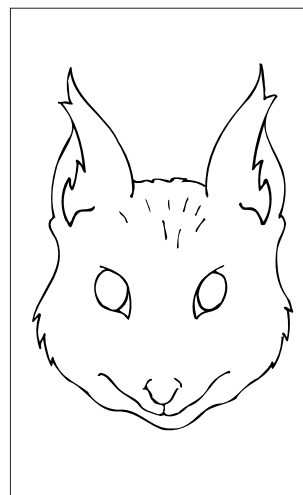
Jezevec

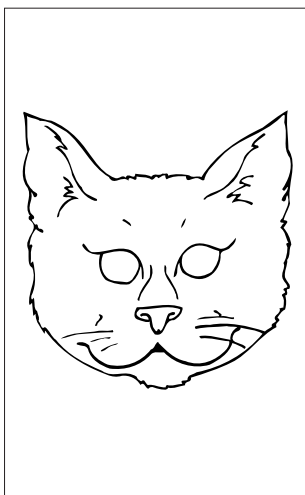
Ježek

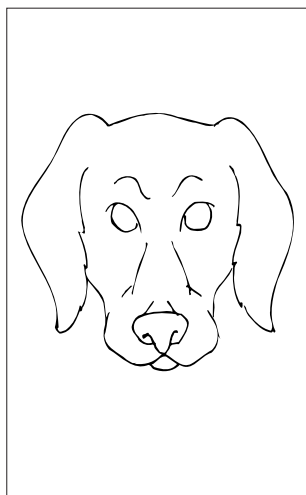
Veverka

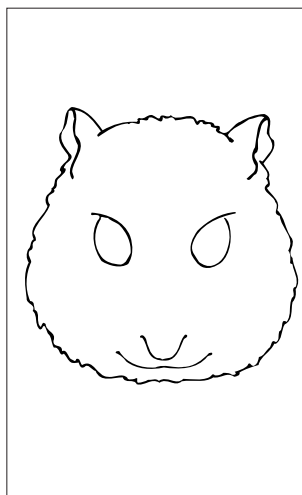
Kočka

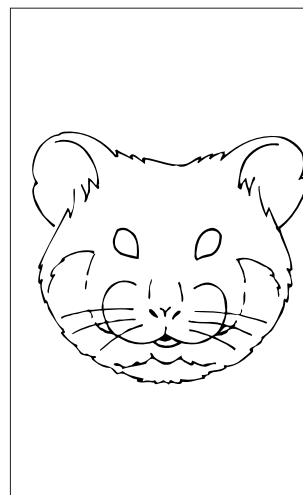
Pes

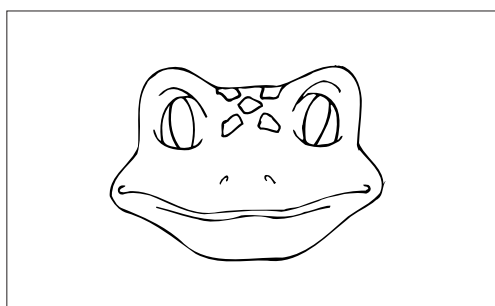
Pískomil

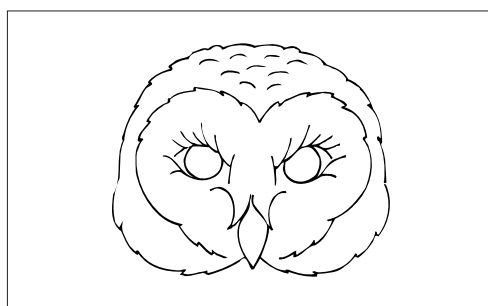
Křeček

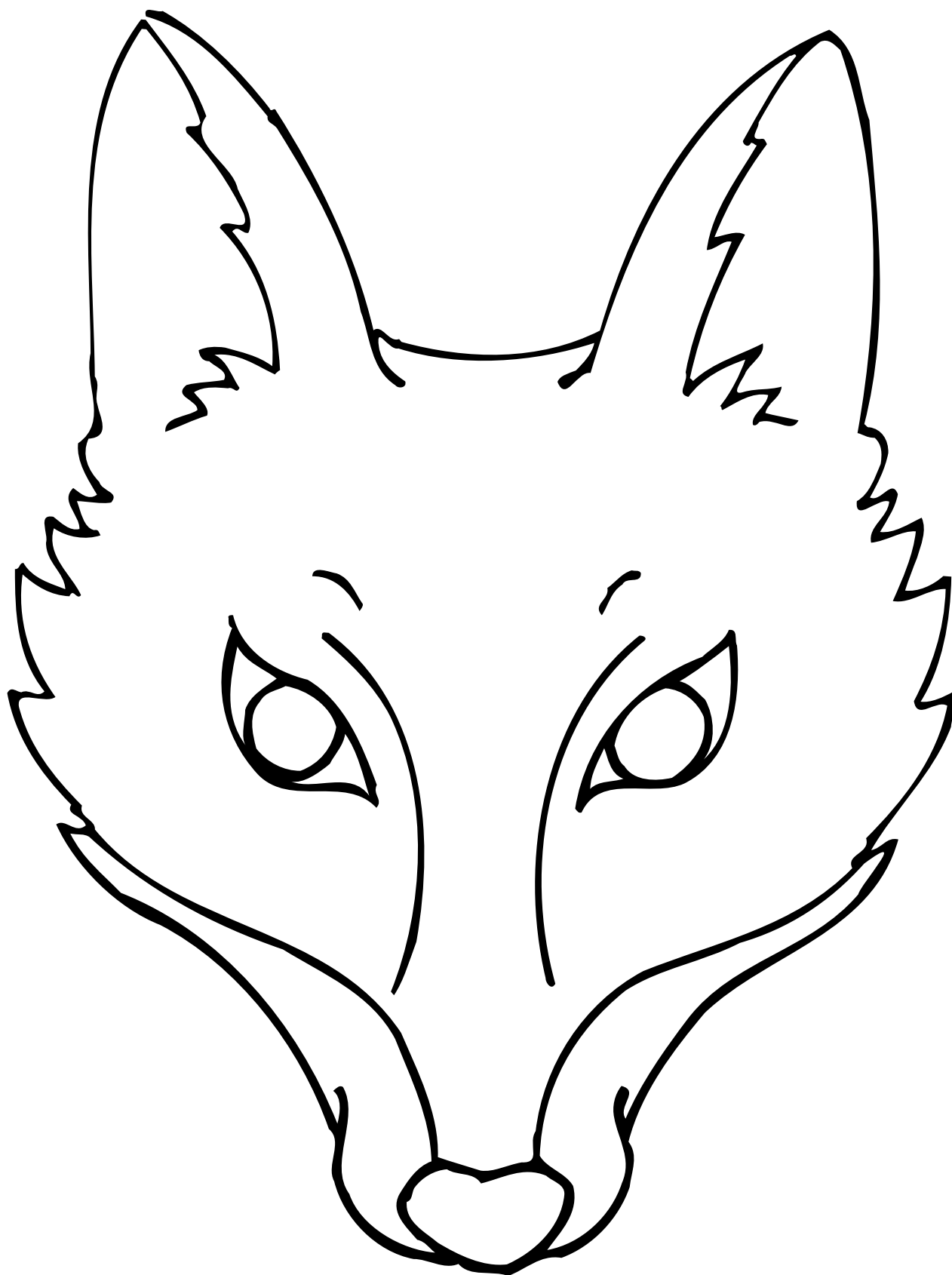
Žába

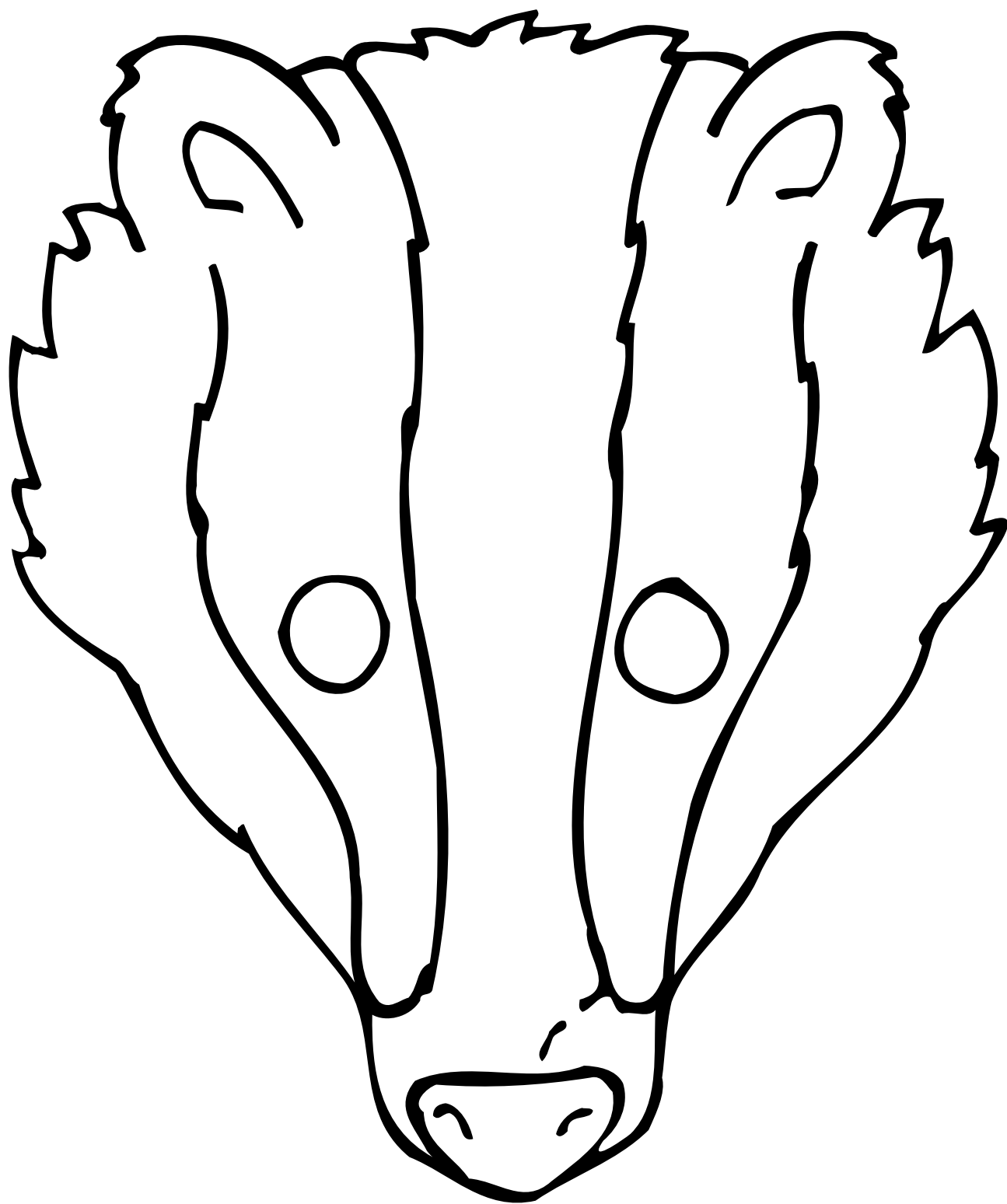
Sova

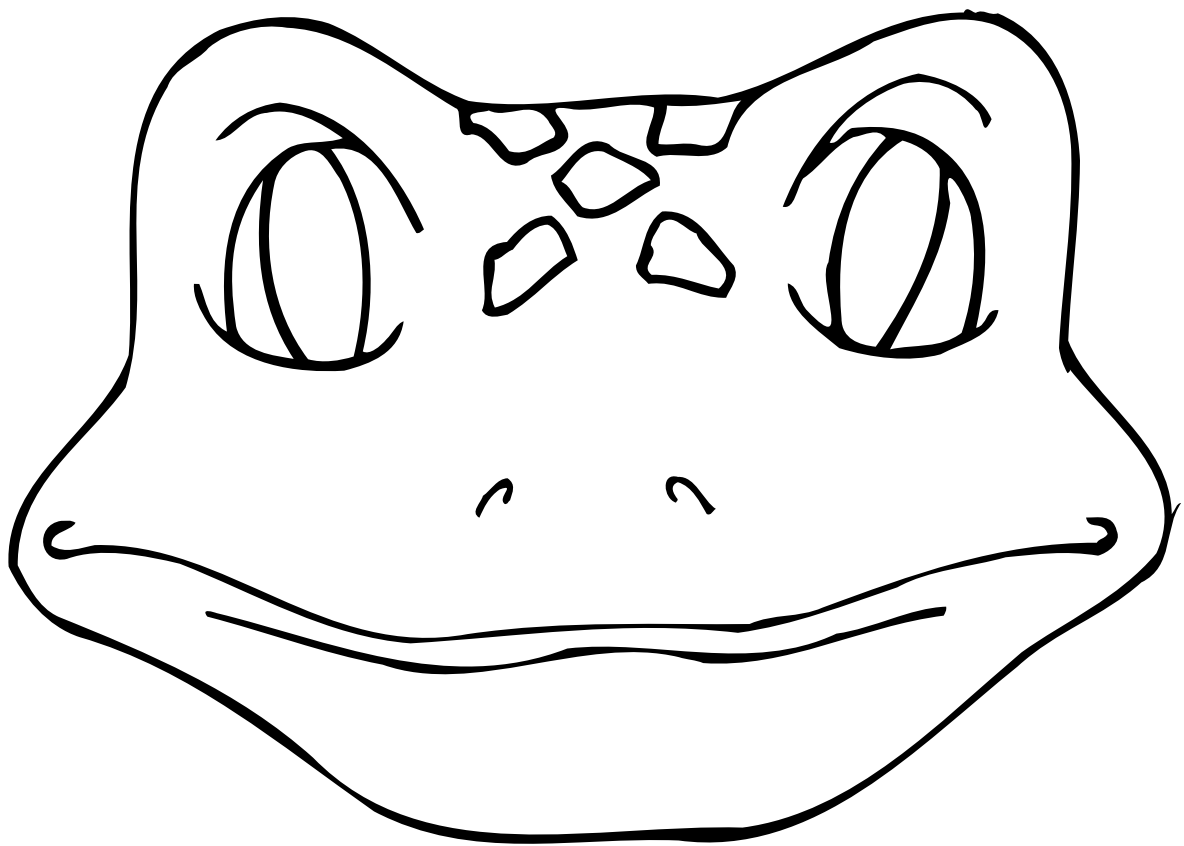
Liška

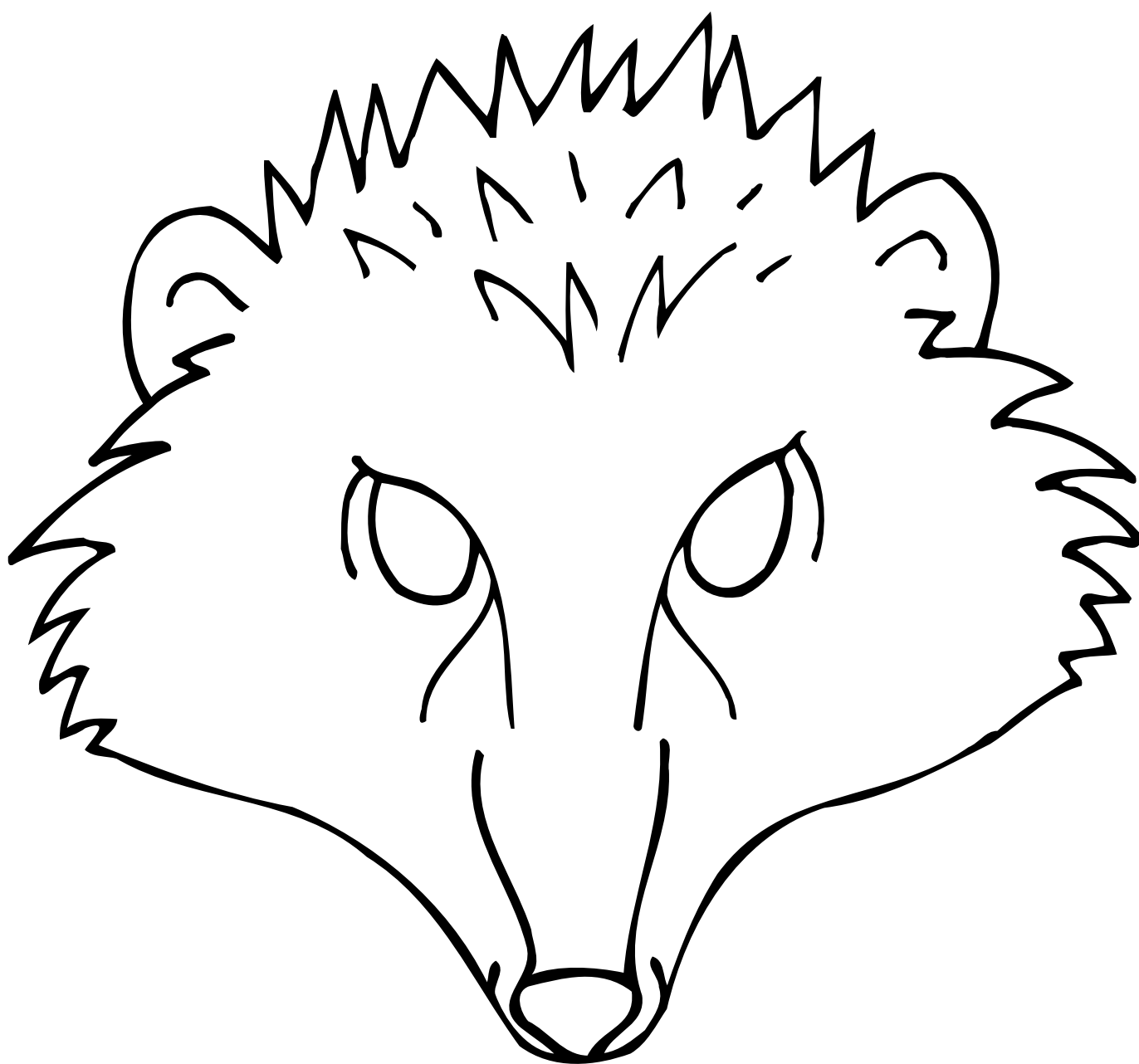
Jezevec

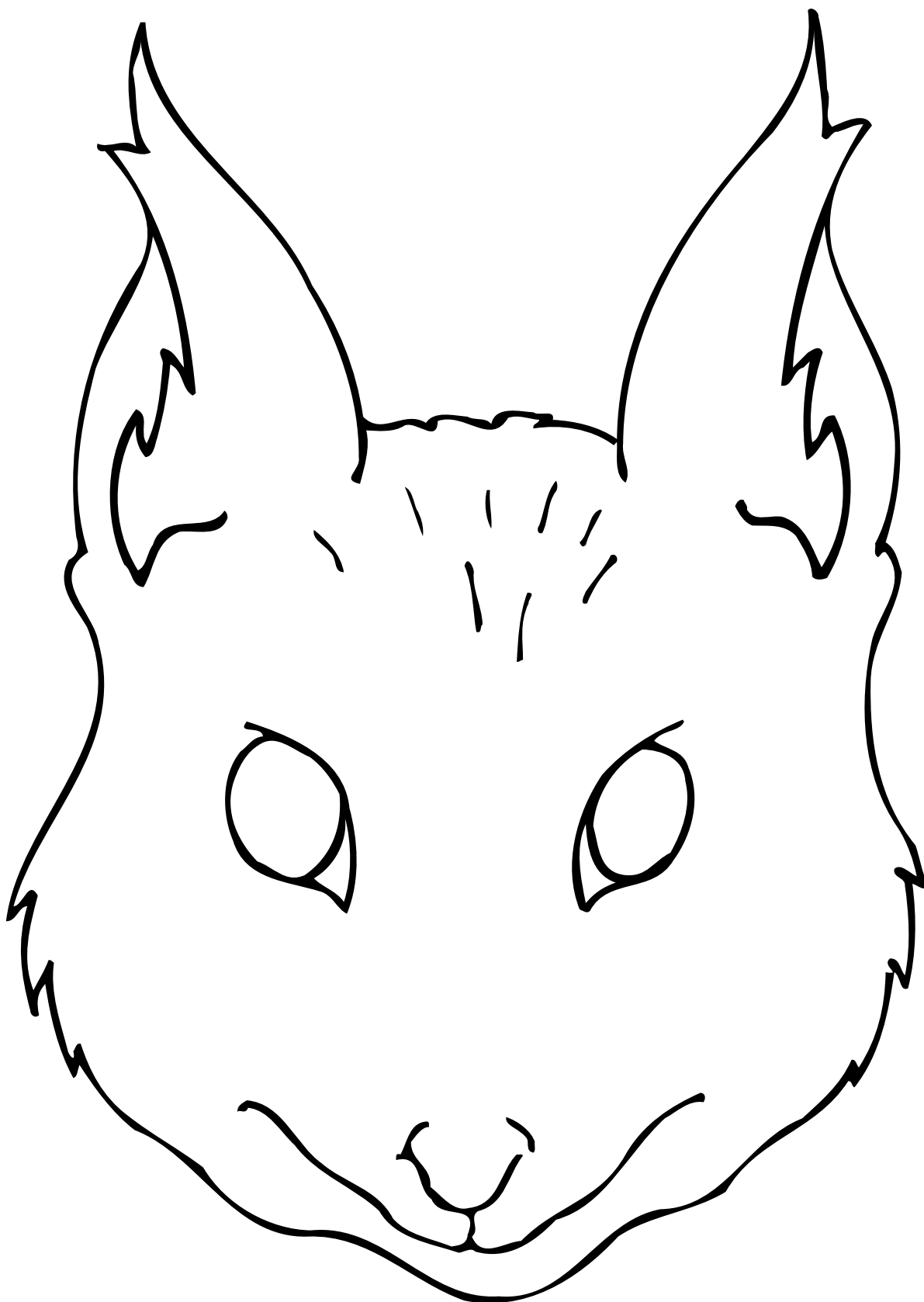
Žába

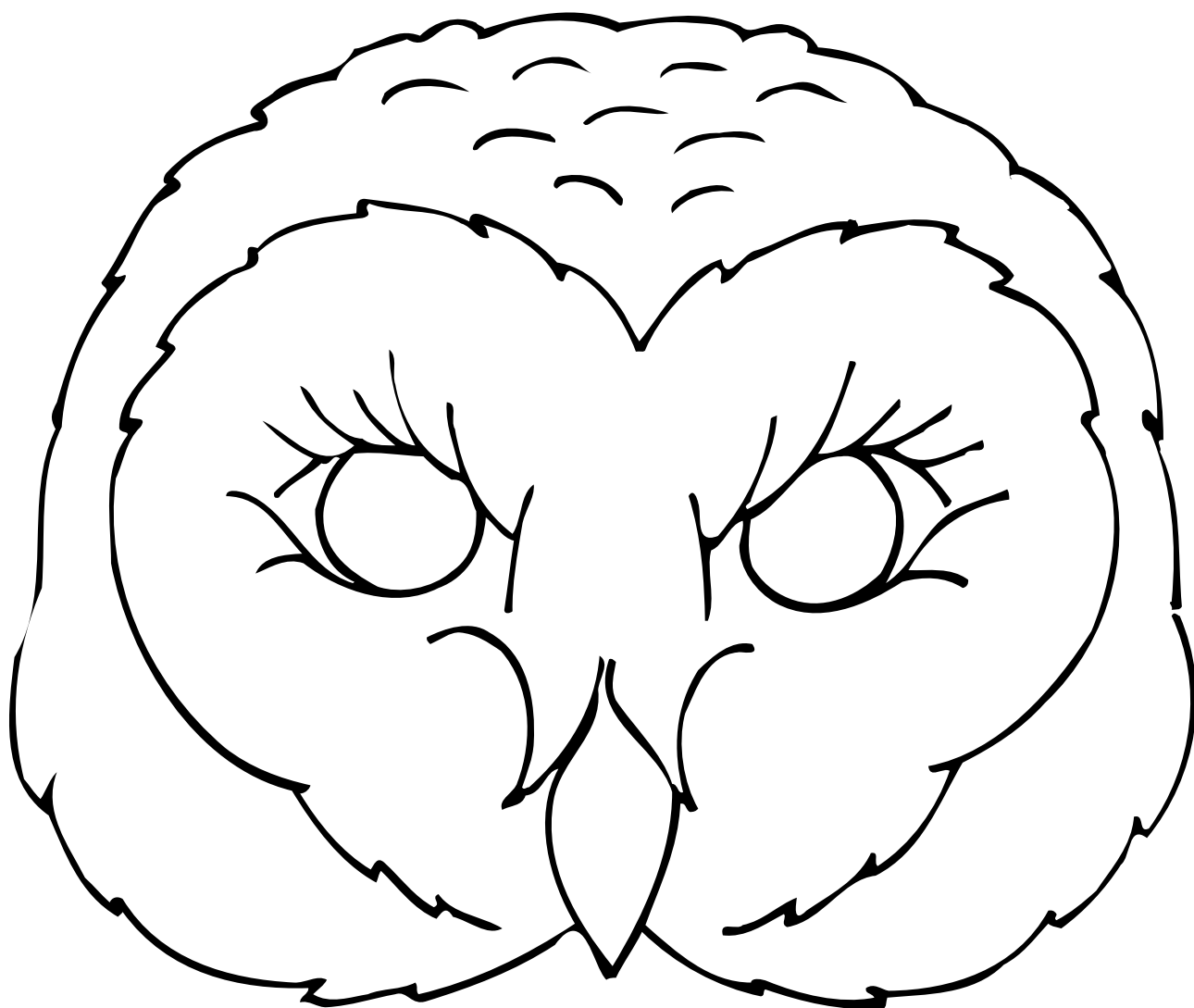
Ježek

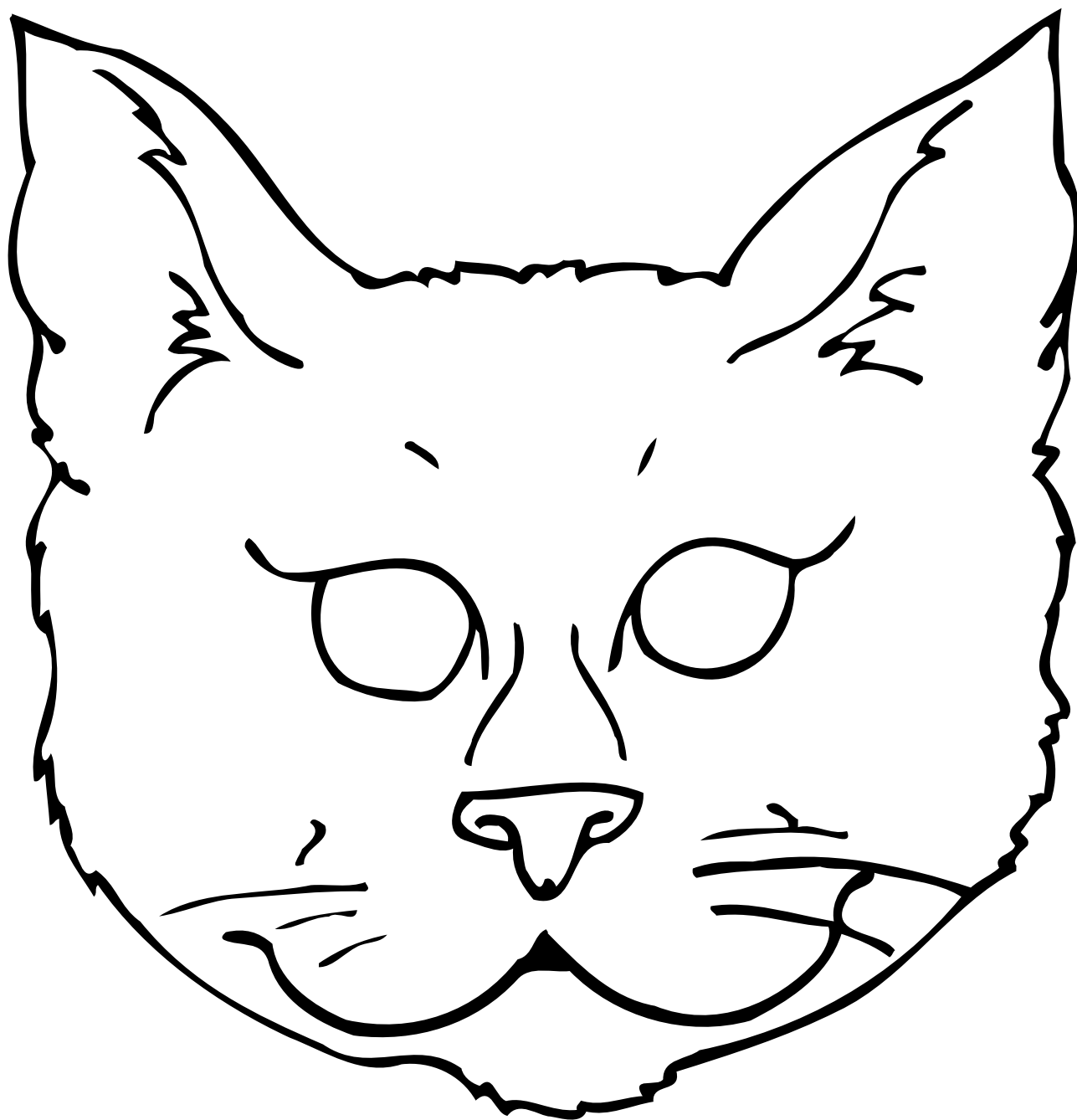
Veverka

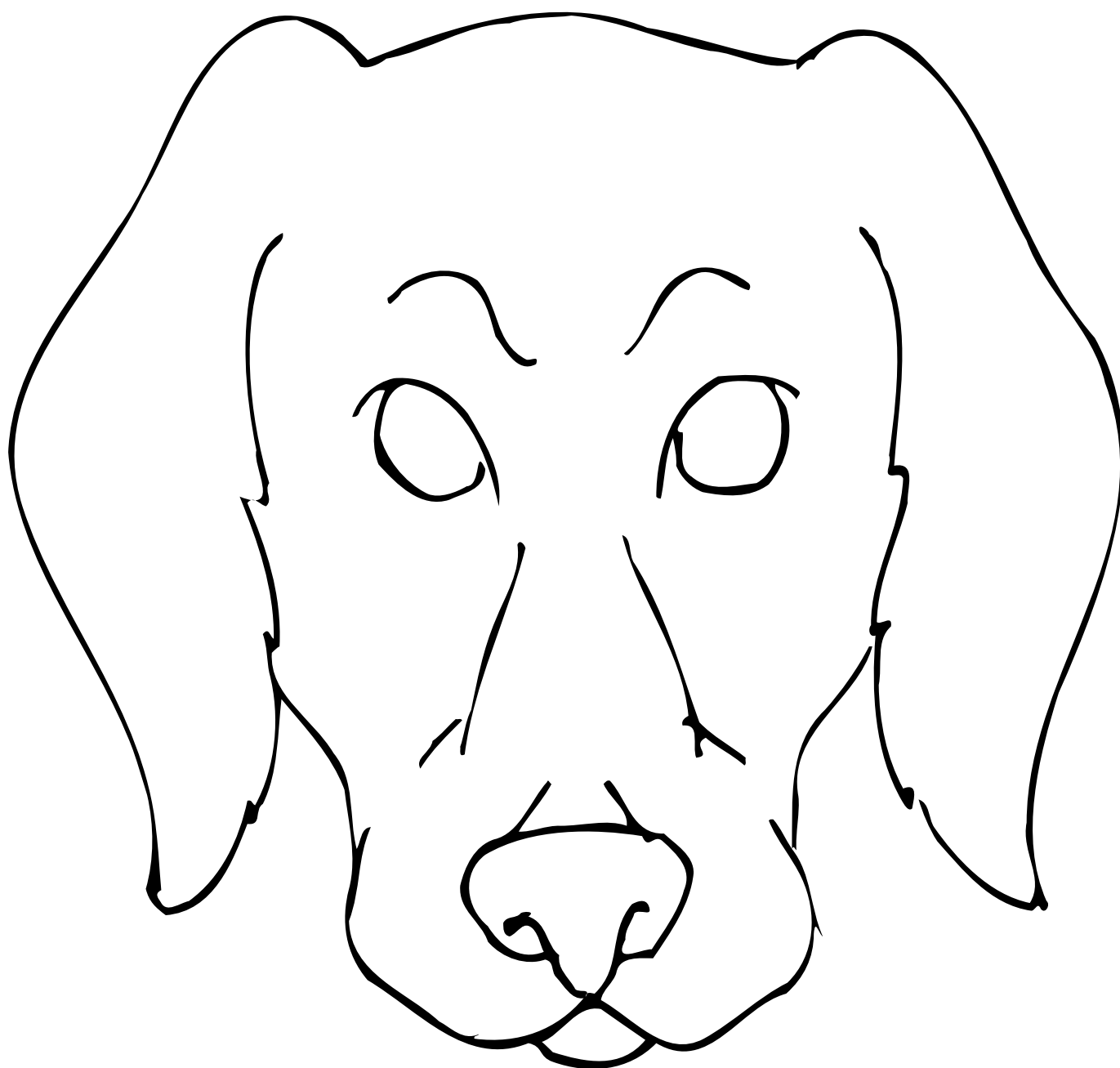
Sova

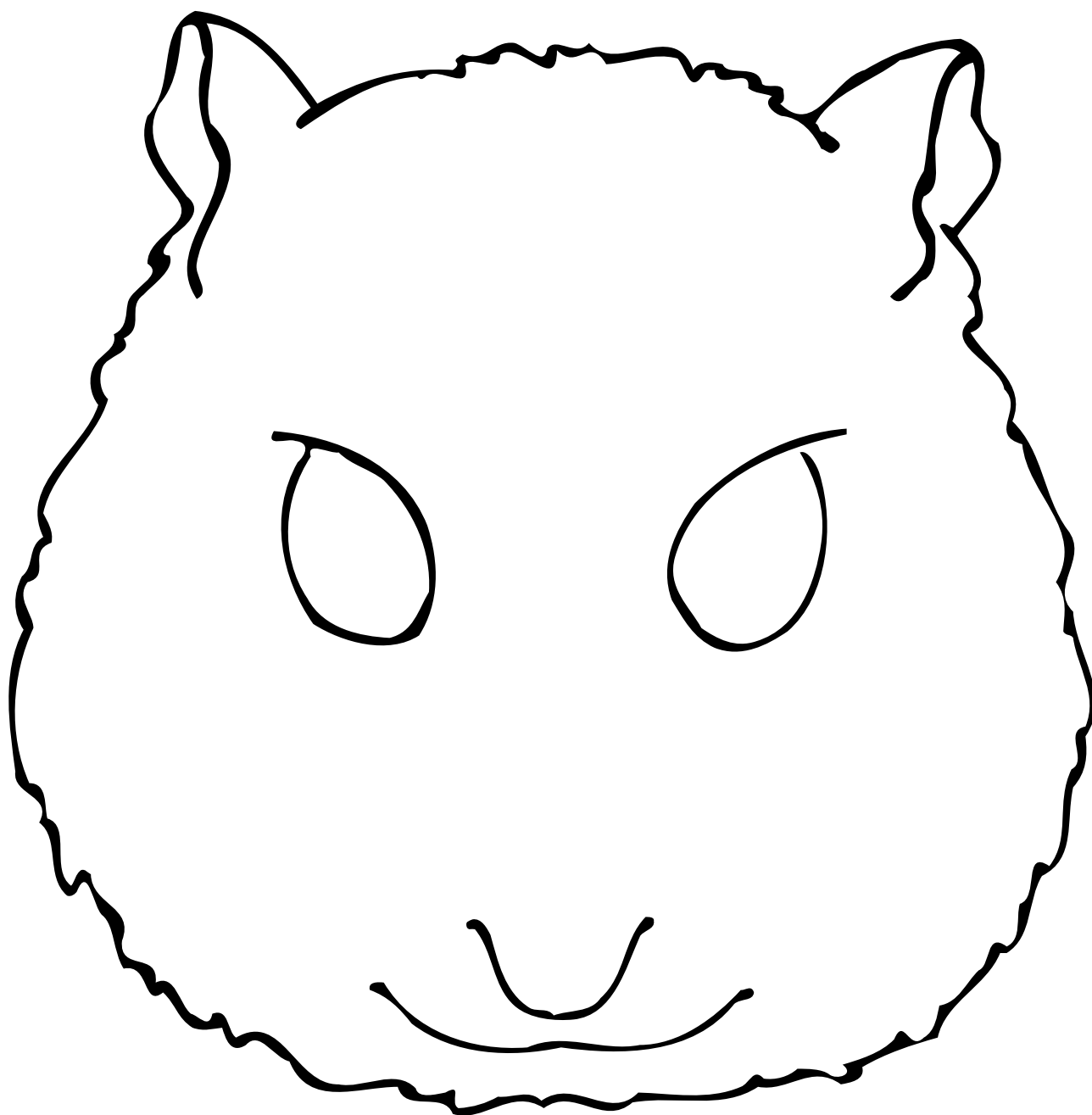
Kočka

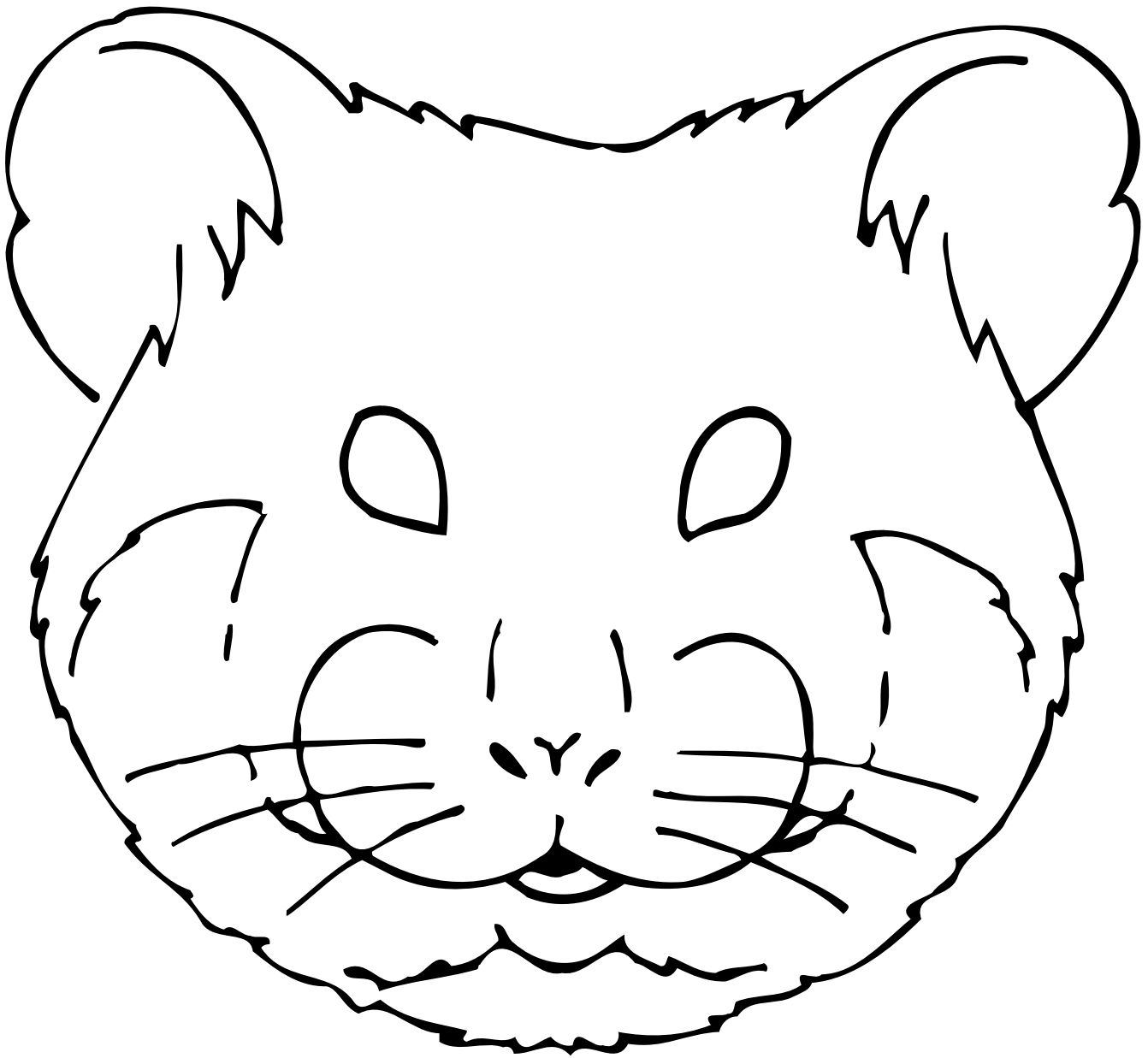
Pes

Pískomil

Křeček

Hry se slovy

Předmět: český jazyk a občanská nauka

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 40 minut

Scénická aktivita, která se ideálně hodí právě vyučujícím českého jazyka k odhalování významu slov. Studentské zobrazení slova týkajícího se zvířecích pocitů prostřednictvím předvádění série fotografických momentů.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- naučí se používat scének k tlumočení významu
- uvědomí si vhodnost využití vzdělávání k ochraně zvířat pro zpestření hodin českého jazyka v rámci učebních osnov

Pomůcky

List slov „lidských pocitů“ (např. štěstí, naštvaní, žárlivost)

List frází vybraných z fotoalba (např. rodina na výletě, legrace na sněhu)

List slov „zvířecích pocitů“ (např. hlad, strach, bolest, uvězněný, osamělý)

Provedení

- Požádej studenty, aby vytvořili dvojice. Jeden z dvojice bude představovat sochaře, druhý hroudu hlíny.
- Zadej sochaři „lidský pocit“ a požádej ho, aby z hroudy hlíny (partnera) toto slovo vytvořil (vyjádřil sochou). Partner má za úkol zjistit, o jaké slovo se jedná.

- Vyměňte si role a opakujte předchozí bod. Použij důmyslnější slova.
- Nyní požádej studenty, aby vytvořili skupinky po třech.
- Každé skupině dej frázi z fotoalba. Požádej každou skupinu, aby z vlastních těl vytvořila sochu představující fotku podle titulku.
- Požádej každou skupinu, aby rozšířila svoji scénu o situaci před a po vyfotografování.
- Požádej každou skupinu, aby zopakovala cvičení s použitím „zvířecích pocitů“.
- Na plenárním zasedání popros studenty, aby zvážili, která zvířata mohou vyjadřovat tyto pocity a v kterých situacích. Jak mohou tyto aktivity využít v hodinách českého jazyka?

Další informace

Můžeš také provést tuto aktivitu prostřednictvím diskuse o aktuálních problémech krutosti na zvířatech z novinových výstřižků.

Škola hrou

Předmět: přírodověda a český jazyk

VS: učitelé dětí předškolního věku

Čas: 30 minut

Prací v oddělených skupinách studenti objeví tématické sítě pro použití hry se zvířecí tematikou ve věkově rozdílných skupinách s důrazem na osnovy.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- uvědomí si hodnotu hry při učení v předškolních třídách
- naučí se, jak může být ve třídě použito scének jako možnosti přístupu ke studijnímu plánu.

Pomůcky

Studentský list *Ve veterinární ordinaci* pro každou skupinu.

Papír a tužky.

Provedení

- Rozděl studenty do skupin.
- Veď se studenty diskusi o jejich zkušenostech s domácími koutky a třídních prostorech vyhrazených k hraní. Seznam je s nápadem zaměřit se v těchto místech na zvířata.
- Dej každé skupině kopii listu *Ve veterinární ordinaci*, papír a tužku.
- Každé skupině zadej jiný scénář a požádej ji, aby vytvořila tématickou síť (schéma) za použití aktivit na veterinární ordinaci. Možné scénáře:
 - a) vymysli v prostoru pro hraní pozadí s veterinární stanicí, zaměřené na žáky VS1 a předměty přírodovědu a matematiku
 - b) vymysli v prostoru pro hraní pozadí s veterinární stanicí pro předškolní děti a předměty český jazyk a výtvarnou výchovu
 - c) vymysli v prostoru pro hraní pozadí s nemocnicí pro zvířata, zaměřené na žáky VS2 a předměty český jazyk a přírodověda
 - d) vymysli v prostoru pro hraní pozadí s nemocnicí pro zvířata, zaměřené na žáky VS2, kteří mají potíže s učením.
- Každá skupina ukáže jejich tématickou síť. Prodiskutuj klady těchto her ve smyslu atraktivnější učebního plánu. Jaký je odkaz ochrany zvířat v těchto aktivitách?

Ve veterinární ordinaci

Předškolní děti a VS1

Vytvoř ve třídě prostředí veterinární ordinace nebo nemocnice pro zvířata.

Předtím

V malé skupině nebo třídě navštív nejblížeji veterinární stanici, kde žáci získají informace k tomu, aby si mohli připravit plán na vytvoření imaginární veterinární ordinace v prostoru pro hraní.

Pomůcky

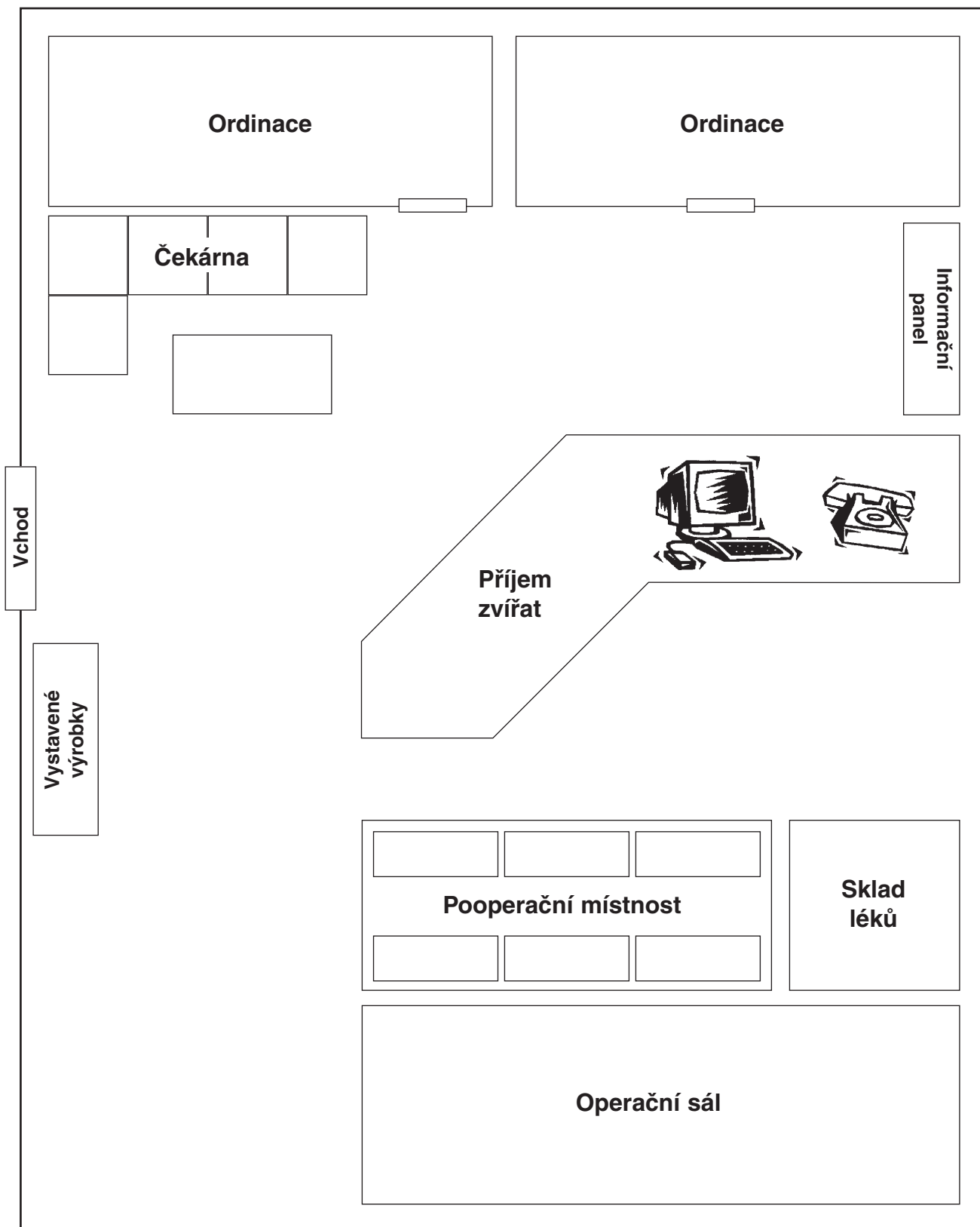
- Dětský medicínský kufřík.
- Oblečení pro práci např. veterinářský bílý plášť (může být i bílá košile).
- Dětský telefon.
- Židle do čekárny.
- Přeppravky či košíky pro zvířata.
- Záznamník schůzek.
- Krabice na napodobení počítačů a klecí pro zvířata.
- Plakáty a letáky na téma péče o zvířata.
- Materiál na výrobu vodítek a obojků.
- Operační stůl.
- Krmivo pro zvířata a pomůcky.
- Hračky – zvířata
- Misky na krmivo a vodu.
- Pokladna pro obchod.
- Malý notýsek na vytvoření očkovacích karet, záznamů.
- Chirurgické rukavice.

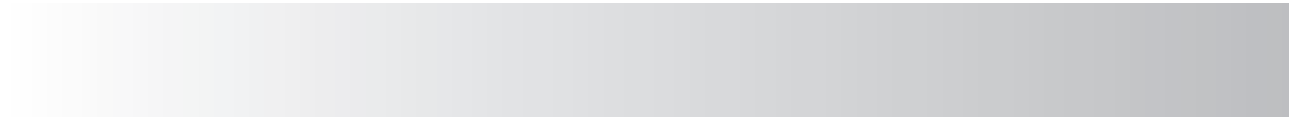
Nápady na aktivity

- Vytvoř plán veterinární stanice (podívej se na příklad).
- Zdramatizuj příběhy a události. Proč je zvířátko u veterináře?
- Sehrání rolí:
veterináře
sestry
sestry na příjmu
vlastníka zvířete
zvířete (simulace – použij masku zvířete)
- Rozdělení různých potřeb zvířat.
- Záznam prohlídky.
- Plánování a navrhování přepravek pro zvířata.
- Vytvoření obrázkové knížky, letáku péče o zvířata, letáku pro veterinární stanici.

Plán veterinární ordinace

(příklad)

Využití hraných scének ve třídě

Předmět: český jazyk, společenské vědy, zeměpis

VS: učitelé středních škol

Čas: 60 minut

Ve skupinách by měly být předvedeny tři hrané scénky. Každá z nich by měla být zaměřena na otázku prospěchu zvířat: velkokapacitní chov slepic, lov lišek a obchod s kožešinami. Je to dobrá příležitost pro učitele podporovat žáky ve formování přesvědčivých argumentů založených na skutečných výzkumech a ve smysluplné debatě.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti

- seznámí se s otázkou hraných scének jako technikou simulovaných diskusí a smysluplných debat ve třídě.
- naučí se, jak nasměrovat učení žáků pokud jde o:
 - odůvodněné argumenty založené na skutečném výzkumu
 - respektování názorů ostatních lidí
 - snahu vyřešit konflikt a přitom usilovat o dohodu.

Pomůcky

Kopie tří studentských listů s hranými scénkami.

Novinové výstřižky a informace z odborných zainteresovaných skupin pro každou hranou scénku. Vyzvěte studenty, aby kontaktovali příslušnou organizaci a získali tak další informace.

Čisté bílé karty a tužky.

Provedení

- Rozděl studenty do tří skupin.
- Každé skupině dej list se zadáním scénky a vysvětlením úkolu. Také jim dej další informace ve formě knih, letáků a novinových výstřižků, které pomůžou studentům v prozkoumání jejich tématu.
- Načrtni strukturu aktivity, zdůrazni, že všechny jejich argumenty musí být podloženy fakty. Dej studentům 20 minut na to, aby provedli průzkum a připravili si své individuální role, popřípadě si k nim udělali poznámky.
- Dej studentům dalších 20 minut na zorganizování scénky celé skupiny. Každá skupina musí mít jasný závěr jejich scénky s příslušným dějem a rozhodnutím.
- Dej každé skupině 5 minut na sehrání scénky zbytku třídy.
- V závěru prodiskutujte, jaký mají tyto scénky význam ve spojitosti s vyučováním českého jazyka, společenských věd a zeměpisu.

Obchod s kožešinami

Ve vaší skupině napište a zinscenujte krátkou hru zaměřenou na otázky kolem obchodu s kožešinami.

- Ve skupině si přečtete a prozkoumejte problémy obchodu s kožešinami.
- Napište krátkou scénku založenou na následujícím scénáři:
Šest lidí se setká v kavárně blízko velkého obchodního domu, který má stále na skladě kožešiny. Před obchodním domem proti tomu probíhá protest. Jsou to:
 - zaměstnanec obchodního domu, který je zde na obědě
 - kanadský lovec kožešin
 - odpůrce obchodu s kožešinami
 - zákazník – je důležité, aby na začátku nebylo vidět, že má něco z kožešiny
 - dodavatel kožešinových výrobků
 - sestřička z veterinární stanice na obědě
- Hra může skončit jedním z následujících způsobů:
 - Účastníci konstatují rozdílnost názorů. Nepolevují ve svých postojích, ale tolerují názory ostatních.
 - Někteří účastníci se připojí k demonstraci.
 - Skupina napíše společný dopis Ústřední komisi na ochranu zvířat, v němž se ptají, co může být uděláno, aby se zmenšilo utrpení zvířat?
 - Každý individuálně se rozhodne udělat jeden pozitivní krok k redukci utrpení.
- Předvedte scénku zbytku třídy.

Scénka o chovu slepic

Diskutujte ve vaší skupině o produkci vajec slepicemi z hromadného velkochovu. Prodiskutujte všechny rozdílné postavy uvedené níže a ujistěte se, že všechny stránky problému byly zmíněny.

- Ve skupině si přečtete a prozkoumejte problémy s velkochovem slepic.
- Každý člen skupiny by si měl vybrat jednu z níže uvedených postav
 - předseda/předsedkyně farmářského spolku na ochranu zvířat
 - farmář využívající velkochovu
 - farmář chovající slepice ve volných výbězích
 - ministr zemědělství
 - novinář
 - ekofarmář
 - konzument vajíček
 - volně chovaná slepice
 - slepice chovaná v baterii
- Udělejte si poznámky o pocitech a názorech vybrané postavy, které se mohou týkat problému bateriového chovu. Několik minut o své postavě přemýšlejte a vžijte se do role.
- Dohodněte se ve skupině, jakou scénku s jasným koncem a akcí předvedete.
- Předvedte scénku zbytku třídy.

Myslivecká lobby

Diskutujte ve skupině o problémech myslivosti v naší republice. Prodiskutujte všechny rozdílné postavy uvedené níže a ujistěte se, že všechny stránky problému byly zmíněny.

- Ve skupině si přečtěte a prozkoumejte kontroverzní články (např. v časopise Koktejl 2/1999) o myslivosti v ČR.
- Každý člen skupiny by si měl vybrat jednu z níže uvedených postav
 - předseda mysliveckého sdružení
 - řadový myslivec
 - majitel psa zastřeleného myslivcem
 - ministr zemědělství
 - majitel lesa
 - zaběhlý pes
 - člověk postřelený myslivci
 - novinář
 - zapálený ochránce přírody
- Udělejte si poznámky o pocitech a názorech vybrané postavy. Několik minut o své postavě přemýšlejte a vžijte se do role.
- Ve skupině se dohodněte, jakou scénku s jasným koncem a akcí předvedete.
- Předvedte scénku zbytku třídy.

Politika rozvoje – přístup celé školy

87 Průzkum strategie přístupů

91 Plánování školní strategie

94 Hra – strategicky poker

Průzkum strategie přístupů

Předmět: přírodověda, zeměpis a český jazyk

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 60 minut

Úvod do využití školního průzkumu k výzkumu a formování rozvoje souhrnné školní strategie. Studenti navrhnu dotazníky, které mohou děti použít k uskutečnění průzkumu o školních činnostech a aktivitách spojených s ochranou zvířat.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti:

- uvědomí si možnosti zajímavého průzkumu v celé škole
- uvidí, jak mohou být děti zapojeny do procesu rozvoje strategie prostřednictvím cílevědomých aktivit.

Pomůcky

Dvě projekční blány, vyrobené podle listů *Rozvoj tvé vzdělávací strategie k ochraně zvířat a Strategické okruhy pro vzdělávání k ochraně zvířat*.

Provedení

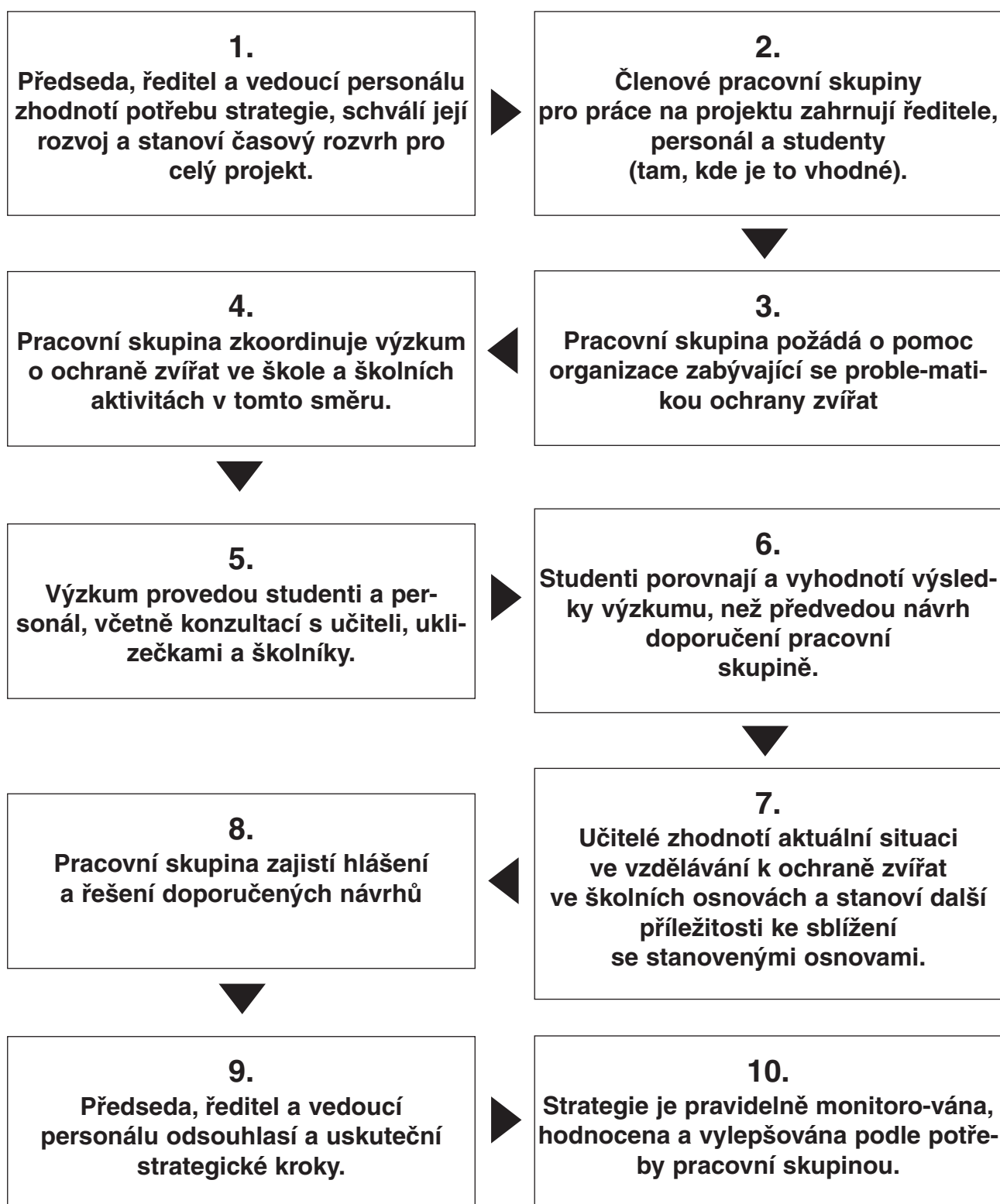
- Požádej každou skupinu, aby zformulovala dotazník, který budou děti moci použít při uskutečňování jejich průzkumu k ochraně zvířat, týkajícího se jednoho ze sedmi témat strategických okruhů rozebraných na projekční bláně podle listu *Strategické okruhy pro vzdělávání k ochraně zvířat*. Vzorový dotazník najdete na následující straně. Každá skupina by měla u svého okruhu zvážit následující:
 - co potřebují zjistit?
 - pro koho je dotazník určen? (učitel, školník, kuchaři, rodiče)
 - jak mohou propojit dotazník a průzkum s osnovami?
- Každá skupina bude prezentovat svůj dotazník na plenárním zasedání.
- Rozděl studenty do skupin.
- V krátkosti předlož koncept celkové školní strategie. Použij projekční blánu podle listu *Rozvoj tvé vzdělávací strategie k ochraně zvířat* jako příklad procesů zahrnutých v rozvoji strategie. Navrhni průzkum strategie přístupů jako způsob, kterým zjistíte potřeby celkové strategie ve škole.

Průzkum k ochraně zvířat – vzorový dotazník

Třídění odpadu

- Které z věcí používaných ve škole jsou vyrobeny z recyklovatelných materiálů?
- Které výrobky jsou biologicky odbouratelné nebo recyklovatelné a mohou být studenty vytríděny podle požadavků sběrných surovin?
- Jaké čisticí prostředky se ve škole používají? Vědí uklízečky, jak je správně používat a uvědomují si možná nebezpečí plynoucí z jejich používání?
- Uplatňuje škola nákupní strategii, ve které se zaměřuje na čisticí prostředky, jež nebyly testovány na zvířatech?
- Jsou brány v úvahu ekologické faktory při uzavírání kontraktů s dodavateli?
- Má škola recyklační programy pro papír, plechovky, láhve a bioodpad?
- Má škola strategii sběru odpadů a je sběr odpadů běžnou součástí školního života, nebo má škola placenou službu na sběr odpadů?

Rozvoj tvé vzdělávací strategie k ochraně zvířat

Strategické okruhy pro vzdělávání k ochraně zvířat

Školní a mimoškolní aktivity

Správa školních pozemků

Školní výlet

Zásobování a čisticí prostředky

Společenské události

Likvidace odpadů

Návštěvníci

Plánování školní strategie

VS: učitelé prvního a druhého stupně

Čas: 60 minut

Plánovací aktivita, která je příležitostí pro studenty ke zvážení aspektů rozvoje celkové školní strategie vzhledem k lidem, času a prostředkům jako praktického cvičení ve třídě.

Výsledky

Na konci této aktivity studenti

- budou obeznámeni s příležitostmi vyplývajícími z rozvoje celkové školní strategie.
- pochopí školu jako všestranný celek zahrnující žáky, učitele i ostatní zaměstnance.

Pomůcky

Dvě projekční blány vyrobené podle listů *Plánování celkové školní strategie* a *Strategické okruhy pro vzdělávání k ochraně zvířat*. Velký kus balícího papíru a fixy.

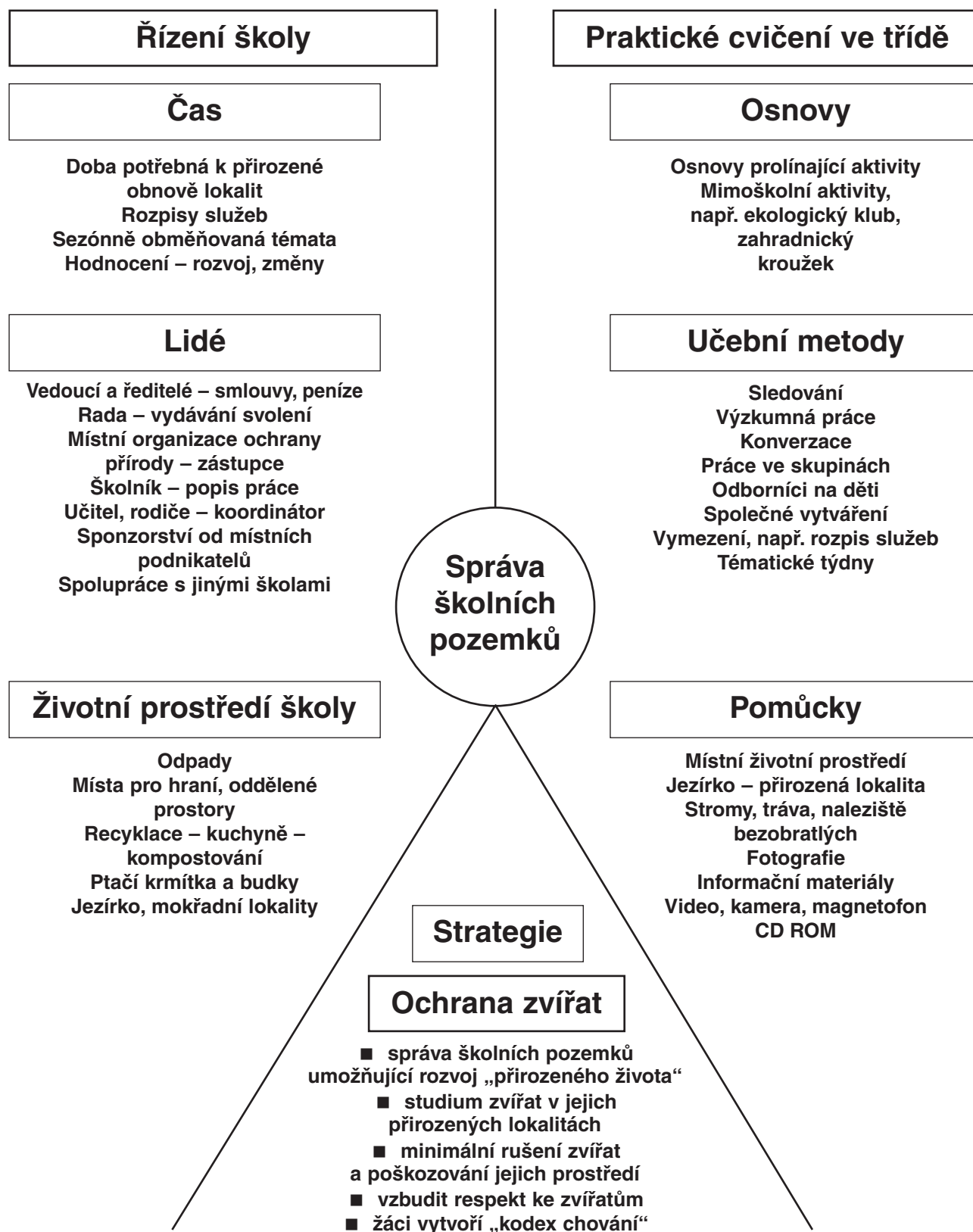
Provedení

- Při práci ve skupinách požádej studenty, aby zvážili aspekty rozvoje jednoho ze sedmi strategických okruhů. Použij promítací blánu *Plánování celkové školní strategie* jako návod a popros studenty o vytvoření plakátu plánovacího listu, na kterém budou zváženy aspekty rozvoje jejich strategického okruhu vzhledem k následujícím bodům:
 - ochrana zvířat
 - řízení školy
 - praktická cvičení ve tříděNa následující straně je vzor takovéhoto plánovacího listu rozvoje pro správu školních pozemků.
- Na plenárním zasedání předvede každá skupina svůj plakát s plánovacím listem a okomentuje svoje nápady a úvahy.

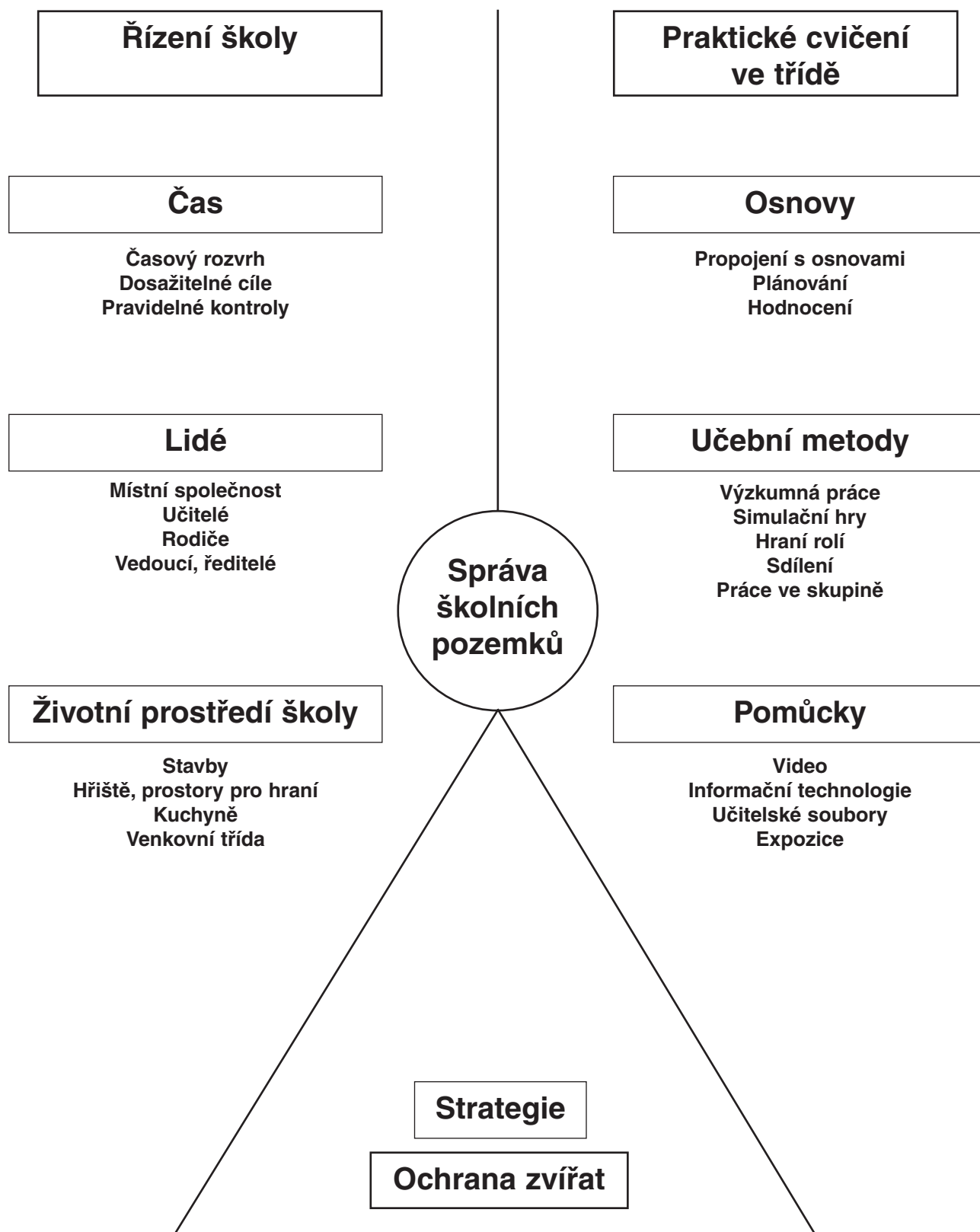
- Rozděl studenty do skupin.

- Stručně načrtněte koncept celkové školní strategie. Diskutujte o obsahu vaší strategie k ochraně zvířat. Shrňte sedm okruhů celkové školní strategie pro ochranu zvířat za použití projekční blány *Strategické okruhy pro vzdělávání k ochraně zvířat*.

Celková školní strategie – vzorový plán

Plánování celkové školní strategie

Hra – strategický poker

VS: učitelé prvního a druhého stupně
Čas: 60 minut

Karetní hra, která bude příležitostí ke zvážení rozsahu okruhů k rozvoji strategie vzdělávání k ochraně zvířat. Užitečná aktivita, která pomůže učitelům odpovědět na časté otázky a shodnout se na prioritách pro rozvoj celkové školní strategie.

Výsledky

Prostřednictvím této aktivity studenti:

- shodnou se na prioritách pro rozvoj celkové školní strategie k ochraně zvířat
- uvědomí si více možností týkajících se školy než jen vyučování ve třídách
- budou schopni se více podílet na uskutečňování těchto možností

Pomůcky

Sada karet ke hře strategický poker pro každou skupinu. K vytvoření těchto karet si zkopíruj předlohy na následujících stranách a karty pak vystříhej podle čárkovaných čar. Velký kus balicího papíru a připínáčky.

Provedení

Příprava

- Diskutujte o některých možnostech týkajících se rozvoje celkové školní strategie k ochraně zvířat. Jako alternativu můžete použít některou z předchozích aktivit v této sekci k navození diskusní atmosféry.
- Rozděl studenty do skupin po pěti.
- Každé skupině rozdej balíček karet.

- Požádej každou skupinu, aby ze svého středu zvolila „rozdáváče“, který karty zamíchá a rozdává je po třech všem členům skupiny. Zbylé karty zůstanou na hromádce rubem nahoru.

Hra

- Každý hráč, který je na tahu, si vezme jednu kartu z balíčku. Pokud hráč souhlasí s tvrzením na kartě, může si ji ponechat a odevzdat do balíčku jinou kartu ze své ruky. Pokud s tvrzením nesouhlasí, kartu vrátí a počká na další kolo. Hra končí okamžikem, ve kterém jsou všichni hráči spokojeni s tvrzeními na všech svých kartách.
- Každá skupina diskutuje o volbách, které učinili jednotliví hráči a snaží se docílit společného názoru na to, která z tvrzení jsou nejdůležitější.
- Rozdáváč rozmístí karty podle úrovní jejich priorit na velký kus balicího papíru pomocí připínáčků. Rozmístění karet podle tvaru diamantu je účelným způsobem zhodnocení důležitosti tvrzení.

1
2 2
3 3 3
4 4
5

Nejdůležitější kartou je horní a všechny v jedné řadě mají stejnou hodnotu.

- Plenární zasedání – každá skupina předvede svůj plakát a vysvětlí jejich priority.

Osvojení si strategie výuky k ochraně zvířat může pozitivně přispět k celkovému charakteru školy.	V rozvoji strategie výuky k ochraně zvířat musí být všechny metodiky ve spojení s předepsanými osnovami.
Při návštěvě školy v ZOO, safari parku nebo akváriu je důležité zdůraznit ochranu zvířat jako jednu z částí této návštěvy.	Odpovědné opatření týkající se odpadků na školním hřišti je jednou z cest, jak udělat školu více přátelskou ke zvířatům.
Je důležité, aby se učitelé a žáci naučili od odborníků určitému způsobu chování, které zajistí jak ochranu zvířat, tak bezpečnost žáků.	Je podstatné pevně stanovit časový horizont rozvoje strategie a dosáhnout souhlasu vedoucích učitelů a vedoucích personálu.
Škola bez patřičných školních pozemků nemůže rozvinout strategii vzdělávání k ochraně zvířat.	Pro školu by mohlo být velmi nákladné nakupování potravin a výhradní používání zvířecích produktů z farem s vysokým standardem péče o zvířata.

Děti by měly být zapojeny do rozvoje vzdělávací strategie k ochraně zvířat.	Měla by být vytvořena pevně stanovená pracovní skupina, která se bude věnovat strategii školy a ve které budou zastoupeni ředitel, zaměstnanci i žáci.
Všichni ve škole by měli být zapojeni do všech procesů, včetně neučitelských zaměstnanců, školníků, uklízeček a sekretářek.	Dobrým startovním bodem pro zvýšení povědomí o ochraně zvířat ve škole je vytvoření výstavky k danému tématu.
Hraní rolí je efektivní učební metodou k rozvoji povědomí dětí o ochraně zvířat.	Je to právě dětské nadšení pro zvířata a jejich ochranu, co by mělo být použito jako hlavní hnací síla při rozvoji strategie výuky k ochraně zvířat.
Školní průzkum k ochraně zvířat by měl být uskutečněn jako součást výuky dětí.	Ochrana zvířat skýtá velký potenciál k rozvoji školních pozemků v atraktivní lokalitě pro volně žijící zvířata.

Většinu dětí nezajímá, jak se jídlo, které dostávají ve školní jídelně, vyrábí.	Školní osnovy jsou už dost přetížené. Není vhodné spojovat vzdělávání k ochraně zvířat s předměty platných osnov.
Jediný způsob, jak se o zvířatech něco opravdu naučit, je chovat je ve třídě.	Nejjednodušší cestou k rozvíjení strategie vzdělávání k ochraně zvířat ve škole je převést odpovědnost na některého z učitelů přírodopisu.
Jednou stanovenou strategií již není nutné zpětně obměňovat.	Rodiče nepotřebují být zainteresováni na procesu rozvoje strategie výuky k ochraně zvířat.
Zapojit školní radu do rozvoje strategie výuky k ochraně zvířat by nemuselo být vhodné.	Školy ležící uprostřed města se nepotřebují zabývat rozvojem strategie výuky k ochraně zvířat.

Životní procesy a chování zvířat (přírodopis na druhém stupni ZŠ) mohou být vyučovány pouze prostřednictvím přímé zkušenosti se zvířaty.

Návštěva školy v ZOO nebo akváriu by měla být pouze částí studijního programu soustředujícího se na zvířata.

Největší přínos má studium zvířat jejich pozorováním v přirozeném životním prostředí nejen proto, že se v těchto podmínkách cítí dobře, ale také proto, že tím žáci získají hlubokou zkušenost.

Celková školní strategie je efektivní pouze tehdy, je-li neustále monitorována, hodnocena a vylepšována.

Souhrn podkladů RSPCA k některým otázkám ochrany zvířat v tomto průvodci

101 Čtyři oblasti zájmu

105 Politika vzdělávání RSPCA

107 Hodnotící formulář

Čtyři oblasti zájmu

Tato část poskytuje souhrn podkladů k některým otázkám ochrany zvířat uvedených v tomto průvodci. Cílem této sekce však není naprosto vyčerpávající vysvětlení těchto otázek.

(I) Nejlepší přítel – zvířecí miláček

Vlastnit nějaké zvíře je velká odpovědnost. RSPCA přemístí ročně 80 000 nechtěných a opuštěných zvířat. Zvířecí mazlíčci mohou být často drženi v podmínkách, které neodpovídají jejich potřebám – např. ptáci v neadekvátních klecích a rybičky v malých nádobách. Každý rok prošetřují inspektoři RSPCA tisíce údajných případů týrání zvířat. Týrání může být důsledkem nedostatku péče nebo neznalosti stejně jako úmyslného ubližování. RSPCA se staví proti chovu zvířat těmi, kteří k tomu nemají dostatečné vybavení, čas, finanční prostředky nebo dostatečnou úroveň zájmu, nevyhnutelnou k zajištění dostatečného standardu péče a dlouhodobého zájmu o svá zvířata.

Jako důležitou součást zodpovědného vlastnictví domácích psů a koček prosazuje RSPCA kastraci. Tato metoda by mohla pomoci snížit počet zaběh-

lých a nechtěných zvířat. RSPCA podporuje také zavedení národního mikročipového schématu k neustálému monitorování domácích zvířat. Mikročipová technologie umožní majitelům ztracených a zaběhlých zvířat je vysledovat pomocí speciálně vyvinutého mikročipového přívěsku o velikosti rýžového zrna, který bude bezbolestně uložen pod kůží zvířete. Pokud bude mikročip monitorován, dodá informace o zvířeti v podobě identifikačního čísla a s pomocí národní databáze vyhledá příslušného majitele a jeho adresu.

Nárůst zájmu zaznamenává také chov exotických zvířat. Každý rok jsou tisíce divokých zvířat vytrženy ze svých přirozených stanovišť a převezeny na velké vzdálenosti k prodeji jako módní, exotičtí mazlíčci. Mnoho z těchto zvířat nepřežije tuto silně stresující situaci – více než 50 procent zahyne již během odchytu nebo při cestě na letiště. Další věcí je, že mnoho lidí, kteří si berou exotická zvířata na chov, si tyto skutečnosti neuvědomuje, nebo jim není schopno zajistit speciální péči a ochranu, kterou tato zvířata potřebují.

Čtyři oblasti zájmu

(II) Zvířata na farmách

Každý rok je ve Velké Británii chováno okolo 840 miliónů farmářských zvířat. Mnoho z nich nevhodnými metodami, které nezajišťují dostatečnou péči ve smyslu ochrany zvířat. RSPCA se staví proti všem formám chovu, jež způsobují zvířatům utrpení, nebo je zbavují možnosti chovat se přirozeným způsobem. RSPCA podporuje přijetí „pěti svobod“, vytvořených nevládním poradním týmem Rady pro ochranu farmářských zvířat (Farm Animal Welfare Council).

Pět svobod

Cílem by mělo být pečovat o zvířata na farmách-tak, aby byla:

- osvobozena od hladu a žízně
- osvobozena od nepohodlí
- osvobozena od bolesti, zraňování a chorob
- osvobozena od strachu a mučení
- osvobozena od potlačování přirozených projevů

Z důvodu hledání co nejnižších cen potravin jsou farmáři nuceni používat moderní metody chovu, které omezují těchto pět základních svobod.

Například:

- Slepice ve velkochovech – velikost podlážky v takové kleci je menší než formát telefonního seznamu. Vejce produkovaná těmito slepicemi mohou být označena jako „čerstvá vejce“ a „čerstvá vejce z farmy“, což překrucuje představu o tom, jakým způsobem jsou vejce produkována. Dobře vedený chov slepic s větším prostorem je alternativou ohleduplnější ke slepicím.

- Brojlery – intenzivní chov kuřat pro maso brojlerovým systémem, tj. systémem, kde může být okolo 20 000 ptáků nahuštěno společně v poschodových klecích pod jednou střechou. Vysoce energetická krmiva urychlují nárůst hmotnosti a to, společně s nedostatkem místa pro pohyb, může být příčinou slabosti kostí a chronického utrpení.
- Prasata ve stájových a řetězových systémech – těhotné prasnice jsou permanentně drženy ve stájích, kde mají jen velmi omezenou možnost pohybu. V době těsně před narozením selat až do tří týdnů jejich věku, mohou být prasnice drženy v porodní kleci. Tato klec omezuje prasnici, ale pomáhá ochránit selata před rozšlapáním.
- Transport živých zvířat – zvířata jsou transportována na velké vzdálenosti proto, aby byla v cílovém místě porážena. Evropská legislativa v současné době omezuje čas přepravy v obyčejných autech pouze na osm hodin. Po této době je třeba dopřát zvířatům potravu, vodu a odpočinek, což je však jen velmi špatně kontrolovatelné. Mnohem delší cesty jsou povoleny ve speciálních automobilech, které splňují další podmínky, ale ty jsou nedostatečné k zajištění ochrany zvířat. RSPCA se staví za porážku zvířat v místech co nejbližších místům jejich chovu.

RSPCA doporučuje spotřebitelům změnit jejich nákupní strategii a začít nakupovat výrobky produkované ke zvířatům přátelskými metodami (animal-friendly). Záměr označování „Freedom Food“ je připravován RSPCA a poskytne spotřebitelům jistotu, že zvířata zahrnutá do tohoto projektu byla chována, transportována a porážena podle nejvyšších standardů ochrany zvířat na všech úrovních.

Čtyři oblasti zájmu

(III) Divoká zvířata

S rostoucí urbanizací a ničením přirozených útočišť lidé ohrožují životy mnoha divokých zvířat a přispívají k zániku lokalit jejich výskytu.

RSPCA se staví proti nepotřebnému odchytu nebo zabíjení divokých zvířat a s tím souvisejícím utrpením. RSPCA hledá další možnosti ochrany divokých zvířat prostřednictvím vzdělávání a kampaní o právu a všem, co souvisí s redukcí škodlivých vlivů lidské činnosti na divoká zvířata.

RSPCA se staví proti lovu jakékoli zvěře za pomoci psů, včetně lovu lišek, lovu jelenů a honu na zajíce, při kterých jsou zvířata často lovena po dlouhou dobu a zabíjena postupně cestou, což jim způsobuje bolest a utrpení. Lov za pomoci sítí je alternativou sportu, při kterém psi a koně sledují stopu položenou lidmi.

Stejně jako při těchto krvavých lovech trpí mnoho zvířat ve jménu módy a zábavy. Kožešinový obchod požaduje každoročně milióny zvířat, včetně norků a lišek, která jsou buď lovena v přírodě, nebo chována v drátěných klecích. Kožešina je obchodována pouze jako nejluxusnější produkt ve jménu módy a RSPCA se proto staví proti lovu a chovu kožešinových zvířat.

RSPCA se také staví proti využívání zvířat pro jakoukoliv formu zábavy, při které dochází u zvířat ke stresu nebo utrpení. Například zvířecí cirkusy trénují zvířata k provádění nejrůznějších triků a pokud zvířata necvičí, tráví většinu svého času v klecích nebo zvířecích vagónech, kde mají málo místa a podnětů.

Stejně tak i u dalších v zajetí žijících zvířat, například těch v ZOO, se RSPCA staví proti jakémukoli stupni omezování, které by mohlo být příčinou utrpení nebo stresu. Zvířata v ZOO potřebují být chována v podmínkách co nejvíce vyhovujících jejich potřebám, na dostatečném prostranství, s vhodným přístřeškem a okolními stimuly.

RSPCA je dobře známa, stejně jako jiné organizace zabývající se ochranou životního prostředí a zvířat, pro své reakce na environmentální katastrofy, jako jsou například ropné skvrny. Ropné znečištění, bezohledné nakládání s odpadem a odpadky, užívání pesticidů a vzrůstající automobilový provoz ohrožuje ptáky a také savce. RSPCA připouští, že ve vzájemném vztahu mezi lidmi a přírodou hraje důležitou roli význam biodiverzity, ochrany přírody a trvalé udržitelnosti, a pracuje na zajištění toho, že tyto vzájemné vlivy způsobí minimální bolest a nouzi zvířatům.

Čtyři oblasti zájmu

(IV) Zvířata ve výzkumu

Používání živých zvířat ve výzkumu a testování je složitá oblast a zahrnuje mnoho různých problémů. Některé experimenty jsou prováděny k získání nových znalostí, některé k vývoji nových lékařských metod léčení lidí a zvířat a jiné k testování bezpečnosti výrobků, které používáme v denním životě.

Jsou zde morální i vědecké argumenty pro a proti využívání zvířat ve výzkumu. Také veřejnost má velké množství názorů na tuto otázku. Někteří lidé věří, že žádná zvířata by neměla být použita k výzkumu (dokonce ani pro veterinární výzkum, který by byl k prospěchu ostatním zvířatům), zatímco jiní věří, že by nemělo být omezeno využívání zvířat lidmi. Názor většiny lidí je někde uprostřed těchto dvou extrémů. Například si myslí, že použití zvířat k lékařským výzkumům je oprávněné, ale testování produktů marnivosti (jako je kosmetika) na zvířatech správné není.

Cílem RSPCA je prosazovat náhradu laboratorních zvířat humánními alternativami tam, kde je to možné. Společnost podporuje rozvoj a přijetí alternativ a účastní se kampaně na:

- redukci počtu využívaných zvířat
- redukci utrpení při experimentech
- zdokonalení péče a šetrnosti pro všechna laboratorní zvířata.

Politika vzdělávání RSPCA

(I) Zvířata ve třídě

Umožnit žákům, aby získali vlastní zkušenosti se zvířaty je neocenitelné, ale třída není ideálním místem pro chov zvířat. RSPCA se domnívá, že zde musí být určitý rozumný způsob ochrany zvířat při jejich využití ve výuce. Staví se proti držení zvířat ve školách, pokud nebyla přijata náležitá opatření, která by zajistila jejich fyzický i psychický blahobyt.

Než se rozhodnete použít zvířata pro jakýkoli studijní program, měli byste zvážit následující klíčové otázky:

- Budou mít zaměstnanci zodpovědnost za zvířata?
- Můžete poskytnout zvířatům vhodné prostředí?
- Můžete poskytnout ošetření a veterinární péči kdykoli, včetně víkendů a školních prázdnin?
- Můžete zajistit, aby každý kontakt studentů a zvířat byl hlídán?
- Budou mít zvířata odpovídající odpočinek bez vyrušování?
- Bude u zvířat zabráněno nekontrolovatelnému rozmnožování? Když se zvířata budou množit, bude zajištěna dostatečná péče o rodiče i mláďata?
- Může si škola dovolit chovat zvířata a platit veterinární poplatky?
- Je zde nějaké potenciální nebezpečí tykající se zdraví a bezpečnosti studentů (např. zvířecí nemoci, alergické reakce na peří a srst, úraz studentů)?

RSPCA věří, že ochrana zvířat se může ve školách vyučovat, aniž by byla zvířata chována v zajetí. Alternativní pojetí, které podporuje zodpovědný a šetrný postoj ke zvířatům zahrnují následující body:

- použití plakátů zvířat, knih, videa, modelů a CD-ROM ke studiu různorodého života zvířat a jako stimulu k nalezení jejich potřeb.
- použití vcítění se a scének, při kterých dochází k pochopení potřeb zvířat z jejich pohledu.
- návštěvy v parcích, lesích, vycházky k rybníkům, pozorování jak domácích tak divokých zvířat a jejich normálního chování v přirozeném prostředí.
- umožnit zvířatům nalézt si svá útočiště v areálu školy.

Politika vzdělávání RSPCA

(II) Zvířata na školním pozemku

RSPCA věří, že je velkou výhodou studovat zvířata v jejich přirozeném prostředí a doporučuje správcům školních pozemků, aby podporovali život divokých zvířat. Mnoho škol má prostory, které jsou atraktivní pro mnoho druhů zvířat, od motýlů a ptáků až k čolkům a ježkům. Při správě školních pozemků způsobem, který podporuje život divokých zvířat může být studováno normální chování zvířat bez jejich ohrožení. Dokonce i pozemky v městských školách mohou poskytnout příležitost ke studování zvířat a pomáhají studentům rozvinout smysl zodpovědnosti za životní prostředí a respekt k domovům zvířat.

RSPCA navrhuje, aby si při práci na školním pozemku studenti osvojili svůj vlastní „kodex chování“, který je třeba směřovat k zajištění následujících bodů:

- Minimální vyrušování zvířat a poškozování jejich domovů.
- Pozorování je prováděno ohleduplně s minimálním hlukem a bez náhlých pohybů.
- Nesmí se přímo dotýkat zvířat (včetně hmyzu).
- Zvířata se nesmějí přemísťovat. Je možné na krátkou dobu přemístit hmyz, jestliže jej vezmeme na kameni, dřevě nebo listu a umístíme na podložku, která připomíná jejich přirozené prostředí.
- Takto přemístěný hmyz vrátíme opatrně na původní místo tak rychle, jak je to jen možné.
- Kameny, kmeny atd. přemísťujeme opatrně.
- Ochrana zvířat je na prvním místě.

(III) Zvířata a školní výlety

Návštěva míst, kde mohou studenti vidět zvířata, je motivací pro studium ve třídě. ZOO, farmy, mořská centra, safari parky a přírodní rezervace jsou populární místa. Jejich návštěvou umožníte mladým lidem získat první přímý kontakt se zvířaty, což je nezbytné k rozvoji jejich zodpovědného postoje a respektu ke zvířatům. Je také důležité, aby byl dán studentům pozitivní příklad tak, aby jejich postoje mohly být dále rozvíjeny.

RSPCA věří, že návštěva výše jmenovaných míst by měla být strukturována tak, aby se otázky ochrany zvířat dostaly do popředí. Studentům by se mělo zdůraznit, aby se zamysleli nad kvalitou prostředí, ve kterém zvířata žijí a nad tím, jak je o ně, zvláště v zajetí, postaráno. Ještě před návštěvou by měla být stanovena určitá pravidla chování, která by zabránila zbytečnému stresování nebo nadbytečnému vyrušování zvířat, která budou studována.

RSPCA nepodporuje návštěvy míst, kde je ochrana zvířat kompromisem. Nejlepším místem pro studium zvířat je jejich přirozené prostředí, při kterém je minimalizováno jejich možné utrpení. Studium v přirozeném prostředí umožňuje pozorovat i jejich normální chování.

Hodnoticí formulář

Prosím, vyplňte tento hodnoticí formulář a zašlete nám jej. Pomůžete nám tak zajistit zvýšení kvality dalších publikací.

1) Které z uvedených činností jsi se studenty využil?

2) Která činnost se Ti zdála nejužitečnější a proč?

Činnost:

Komentář:

3) Která činnost se Ti zdála nejhodnotnější a proč?

Činnost:

Komentář:

4) Jaké změny bys udělal, aby kterákoli z činností co nejvíce vyhovovala Tvým potřebám?

Komentář:

5) Jaké další činnosti by bylo dobré zařadit do tohoto průvodce?

Komentář:

6) Jaké je Tvoje celkové hodnocení této příručky?

Výborné **Dobré**

Průměrné **Slabé**

7) Jak bys hodnotil Tvé chápání vzdělávání k ochraně zvířat?

Výborné **Dobré**

Průměrné **Slabé**

8) Jak důležité je učit studenty ochraně zvířat?

Velmi důležité **Důležité**

Spíše nedůležité **Nedůležité**

9) Jak důležité je vyučování ochrany zvířat ve školách?

Velmi důležité **Důležité**

Spíše nedůležité **Nedůležité**

10) Co ještě potřebuješ pro výuku budoucích učitelů k ochraně zvířat?

Komentář:

11) Máš nějaké další komentáře a připomínky?

Komentář:

Jméno:

Podpis:

Datum:

Adresa:

.....

PSC

Telefon:

Fax:

E-mail:

Vyplněný formulář pošlete na adresu:
KSEV Rýchorská bouda, 542 26 Horní Maršov

Zvířata v naší mysli

Tento materiál byl sestaven podle anglického originálu *Animals in mind, Initial Teacher Training, guide to animal welfare education* vydaného Britskou Královskou Společností na Ochranu Zvířat (RSPCA) v roce 1999. Sídlo RSPCA: RSPCA, Causeway, Horsham, West Sussex, RH12 1HG, Velká Británie; internet: <http://www.rspca.org.uk>

Příručku upravili a pro české vydání připravili: PaedDr. Helena Leblochová a Břetislav Lebloch jun.
Překlad provedli: Břetislav Lebloch jun. a Marcela Leblochová.
Recenze: RNDr. Alena Kůlová, Výzkumný ústav pedagogický Praha.
Ilustrace: © akad. mal. Renata Oppeltová
Grafická úprava: ing. Michal Šír

Vydalo Občanské sdružení Člověk a Krkonoše ve spolupráci se Správou Krkonošského národního parku, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí v roce 2001.
Publikace vyšla na objednávku a s finanční podporou Ministerstva životního prostředí.
První vydání.

ISBN 80-86418-14-6

Případné náměty a dotazy zasílejte na adresu: Krkonošské středisko ekologické výchovy Rýchorská bouda, 542 26 Horní Maršov; e-mail: ksev@volny.cz

Tištěno na papíře vyrobeném s maximální šetrností k životnímu prostředí.

RADIOKING

Radiokomunikace - inženýring

S.r.o.

Paegas

**Kompletní služby v oblasti mobilních telefonů
sítě Paegas pro nenáročné uživatele i profesionály.
Výstavba sítě GSM Paegas.**

**Paegas
Profi
Partner**

Černohorská 84, 542 25 JANSKÉ LÁZNĚ

Mobil: 0603 473 914, Telefon: 0439 / 875 160, Fax: 0439 / 875 249

E-mail: prodejna@radioking.cz

www.radioking.cz

Pospíšilova 378, 500 03 HRADEC KRÁLOVÉ

Mobil: 0603 441 755, Telefon: 049 / 551 3767, Fax: 049 / 551 3778

E-mail: prodejnhk@radioking.cz

www.radioking.cz